

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 3. I aastakäik

TEATAJA

15. märtsil 1926

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:		Toimetus:	Kuulutuste hinnad:
Aastas	Emk. 250.—	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45	1/1 lhk. . Emk. 4000.—
Poolaastas	„ 150.—	Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35	1/2 „ . „ 2200.—
Väljamaale	„ 500.—	Toimetaja kõnetunnid: igal esmaspäeval,	1/4 „ . „ 1200.—
Poolaastas	„ 300.—	kesknädalal ja reedel kella 2—3 p. l.	Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Eesti kaubalepingud Tshekiseaduse eelnõu. Kaupmeeste ja töösturite organisatsioonide koostöös tuleb elustada Kaubandus-tööstuskoja sektsioonid. Raskusi ekspordikauba valmistamisel. Kanuti gilde varanduse saatuse otsustamine Riigikogu üldkoosolekul. Pühade rohkus Eestis mõjub meie majanduselu peale halvaval. Arvepidamine kesk- ja väikekaubanduses. Naaberriikide majandusline elu-olu. Teateid kodu- ja välismaalt. Tolliteated. Turu ülevaated. Uusi seadusi ja määrusi. Tähtsamaid oksjone ja hankesid. Laevade liikumine. Jäälõud Läänemerele. Arlettevõtete koosolekud. Börsikursid.

Eesti kaubalepingud.

Eesti poolt sõlmitud kaubalepinguid, millede hulka arvan kõik kokkulepped, rippumata neile antud kujust, millistel sihiks Eesti kaubanduslikke suhteid ühe või teise maaga normeerida, võib klassifitseerida õige mitmekesisest vaatepunktidest välja minnes, ent vaevalt võib olulisemaks kriteeriumiks tunnustamata jätta küsimust sellest, kuidas üks või teine leping lahendab sisse- (ja välja-) veo tollimääri. Olles veendunud, et see küsimus eriti praegusel ajal omab domineeriva tähenduse, luban enesele peatamata mõõda minna Eesti kaubalepingute teistest külgedest, piirdudes üksnes kõige üldisema iseloomustusega. Nimelt korraldatakse pea kõigis Eesti poolt sõlmitud lepinguis ühe riigi kodanikkude huvid teise lepinguosalise riigi territooriumil n. n. enamsoodustuse põhimõtte alusel. See põhimõte asendatakse kaugemale-ulatuva kodakondliku käsitlemise põhimõttega kõiges, mis puutub maksustamist, sisemiste ühenduste kasutamist ja lõpuks laevasõitu ja sellega ühenduses olevate maksude küsimust; viimatinimetatust eraldatakse harilikult rannasõit, mis lepingute põhjal oma riigi laevadele kasutamiseks jäetakse. Lõpuks leiab see kodakondlik käsitlemise põhimõtte ka väljenduse õiguses kohtulise kaitse peale, välja arvatud siiski n. n. „cautio

judicatum solvi“ (küsimus õigusest väljamaalast nõuda kohtukulude kindlustust) ja n. n. vaesuse-õigus (s. o. vaeste õigus maksuta kohtu abi peale): need mõlemad küsimused korraldatakse eriliselt selleks otstarbeks sõlmitud lepingute alusel. Lõpuks võetakse kaubalepingutesse sisse sagedasti ka määrused, mis normeerivad konsulaartenistuse õigusi, kui ka üksikasjalised merisõitu puutuvad määrused. Kui jätta kõrvale üldise iseloomuga küsimused ja jälgida ülalmainitud klassifikatsiooni, siis võib Eesti poolt sõlmitud lepingud jaotada kolme rühma.

Esimesse rühma kuuluvad kaubalepingud selle sõna täielises tähenduses, millistes määratakse kindlaks erilised tollimäärad kaupade sisseveoks ühe lepinguosalise riigi territooriumilt teisele. Need lepingud sisaldavad n. n. konventsionaalse tariifi-osa. Teise rühma langevad kõik need lepingud, mis ei sisalda mingisuguseid eraldi nimetatud soodustusi sisse- ja väljaveo alal, vaid üldiselt määravad, et ühe lepinguosalise riigi maa- ja tööstusetooteid ei allu sisseveo juures teise lepinguosalise riigi territooriumile kõrgematele tollidele kui need, milledele allub mingi kolmas riik analoogiliste kaupade sisseveo juures. See on n. n. enamsoodustuse klausel, millel võib olla terve rida materjaalseid ja terzi-

toriaalseid erandeid. Esimeste hulka võib lugeda need juhtumused, kui enamsoodustuse põhimõtet kasutatakse üksnes lepingus äramääratud kaupade suhtes, või kui sarnasest lubatakse teatud erandeid; teiste hulka sarnased juhtumused, kui soodustusi ja eesõigusi, mis antakse lepingus eriti loetletud maadele, ei loeta sarnasteks eesõigusteks, millele kasutamiseks annaks õiguse enamsoodustuse klausel. Kolmandasse rühma tulevad lõpuks arvata need lepingud, millistes ette nähtud, et sisse- ja väljaveo küsimused ühel või teisel põhjusel ajutiselt välja jäetakse enamsoodustuse klauselist; viimaks mainitud lepingud jätavad sedaviisi lahendamata kaubalepingu peaaesande ja omavad harilikult celledepingute iseloomu. Kui mainida, et sellesse rühma teiste hulgas kuulub ka leping Lätiga, mille ülesandeks on valmistada ette Eesti ja Läti saaduste tollita vahetamise elluviimist, siis saab arusaadavaks, et ka see rühm kujuneb suurima tähtsuga ja huviga rühmaks.

Esimest kaubalepingute rühma vaadeldes peab märkima, et siia kuulub leping Soomega (29. X. 1921), Prantsusmaaga (7. I. 1922) ja Ungariga (19. X. 1920). Esimesel nendest on see iseäraldus, et temas kindlaksmääratud soodustused ja eesõigused loetakse reserveerituiks ja ei lähe üle kolmandatele isikutele enamsoodustuse klauseli põhjal. See asjaolu, mis eraldi nimetatud kõigis Eesti poolt hiljem sõlmitud lepinguis, ei olnud ette nähtud Eesti-Inglise vahel nootide vahetamise teel 20. VII. 1920 sõlmitud kokkuleppes, kuid sellegipärast sanktsioneeris Inglismaa, esiteks täiendava nootide vahetuse läbi, aga hiljem lepingu alusel, kuna 18. I. 1926 Eesti-Inglise vahel sõlmitud kauba- ja merisõiduleping sisaldab artikli, mis määrab, et Inglismaa kohustub loobuma nõudmast neid soodustusi ja eesõigusi, mis Eesti seni lubanud ja tulevikus lubab Soomele, Lätile, Leedule ja Nõukogude Venele (n. n. „Balti klausel“). Sel viisil on Eesti-Soome konventsionaalne tariif täiesti üksiseisev ja leiab kasutust üksnes Eesti-Soome vahelises kaubanduses. Selles tariifis nähakse ette esiteks tollita sissevedu lepingus eriti loetletud Eesti kaupadele Soome ja vastuoksa, misjuures Eesti kaupade nimekiri, mida Soome tollita läbi laseb, sisaldab muu seas elusloomi, kartuleid, õunu, vineeri, kipsi, põlevkivi ja selle õlisid, kuna Soome kaupade nimekiri, millel õigus tollita sisseveo peale Eesti, sisaldab teiste hulgas silke, eraldi nimetatud metsamaterjale, puumassi ja mõned teist kaupa. Edasi määrab leping, et mõned temas eraldi nimetatud Eesti kaubad Soome sisseveo juures kasu saavad teatud tollialandusest Soome sisseveo-tariifiga võrreldes. Nende kaupade hulgas tuleb nimetada sealihä,

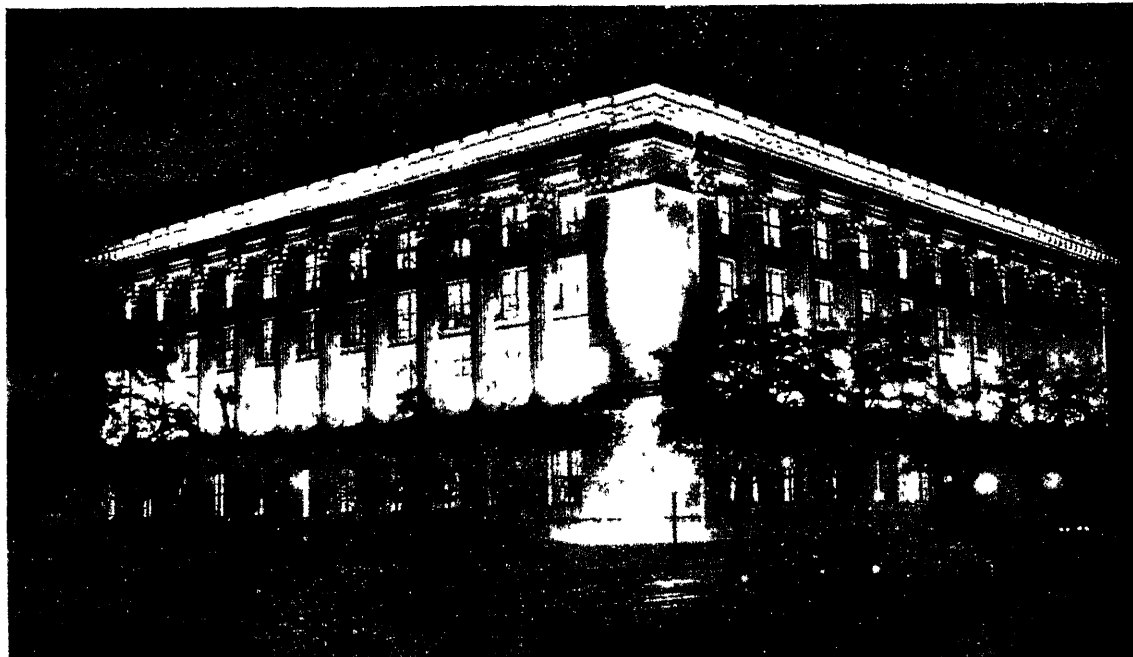
kartulijahu, kalakonserve, telliskive, tsementi, kangaid jne. Kuna, nagu eelpoolnimet. näha, Soome enesele vabaduse jättis tariifi üksikute paragrahvide määri muuta, Eestile kindlustades nendest ainult protsentuaalseid alandusi, sidus Eesti end suuremal määral, kuna lepingus loetletud Soome kaupadele määrati kindlaks kindel toll Eesti markades. Võttes arvesse, et Eesti pärast seda juba ammu üle läks kuldfrankides väljendatud tolli tariifile ja et tariifi peale selle tunduvat kõrgendati, siis võib kergesti jõuda sellele tõelikkusele vastavale järeldusele, et ümber arvates Eesti poolt Soomele praegu antud soodustusi protsentuaalsete alanduste peale Eesti autonoomsest tariifist selgub, et mõned kaubad praegu maksavad vaevalt ühe viiendiku autonoomses tollitariifis ettenähtud määradest. Siiski näitab tegelik elu, et nimetatud asjaolu ei ole kahjulikku mõju avaldanud Eesti väliskaubanduse peale, mille bilanss Soomega seni on olnud aktiivne. Jääb veel üksnes tuletada meele, et Soome kaupade nimekirja, mis sisseveo juures nende jaoks kindlaksmääratud tolli maksavad, kuuluvad teiste hulgas paber, klaas ja nende tooted, eraldi nimetatud keemilised saadused, masinad, jutekangad jne.

Ühes konventsionaalse tariifi soodustustega kindlustab leping mõlematele pooltele sisse- ja väljaveo suhtes enamsoodustatud rahvuse õigused. Siin on siiski tehtud territoriaalne erand sarnaste maade heaks, kes ühe või teise lepinguosalise poolega tolli- või mõne muu liiduga seotud on. Nii näiteks, kui viiakse läbi tollita kaubavahetus Eesti ja Läti vahel, mis ette nähtud 1. XI. 1923 lepingus, siis ei õigusta enamsoodustatud rahvuse õigused siiski Soomet nõudma Eesti-Läti lepingus ettenähtud soodustusi. Territoriaalsete erandite hulka tuleb niisama lugeda soodustusi, mis antud piiriäärsele kaubavahetusele, kuid see erand on seevõrra üldine, et praktiliselt vist ei vaadatagi tema kui enamsoodustatud rahvuse klauseli piiramise peale.

Kui Eesti-Soome konventsionaalne tariif leiab ainult piiratud kasutamist Eesti-Soome vaheliste kaubandussuhete alal, siis osutub Prantsusmaa (kui ka Ungari) kasuks ettenähtud tariif sarnaseks, mille soodustusi kasutavad kõik enamsoodustatud maad. Seepärast, vaatamata selle võrdlemise väiksele osale peale, mida Prantsusmaa seni Eesti väliskaubanduses etendab, omab temale Eesti poolt kindlustatud tariif siiski üldise leping-tariifi tähtsuse. Kuid käesoleval korral ei kindlustanud Eesti Prantsuse algupäraga kaupadele kindlaid tollimääri, vaid määras üksnes lepingus eraldi nimetatud kaupadele teatud protsentuaalsed alandused oma autonoomse ta-

riifi määradest. Sedaviisi jättis Eesti endale õiguse vabalt tollimääri tõsta, millist õigust ka sagedasti on kasutatud, nagu näiteks siis, kui tollimääri Eesti markade asemel kuldfrankides väljendama hakati kui ka siis, kui näit. 1924. aastal sisseveo piiramine teostati tollitariifi määrade üldise tõstmisega. Ses mõttes erineb Eesti-Prantsuse leping, Eesti huvide seisukohalt välja minnes, kasulikul kombel Eesti-Soome vahelisest lepingust. Mis puutub Prantsusmaa kasuks

nahad, munad, juust, või, kilud, kartulid, lina ja linaseemned, metsamaterjalid ja mõned puutööstuse tooted (nagu aknad ja ukсед jne.), rotatsiooni-paber jne. Rea teiste kaupade suhtes on üksnes kindlaksmääratud tollialandus auto- noomse ja minimaaltariifi vahest, millisesse nimikirja kuuluvad teiste hulgas tsement, mõne- sugused tekstiil-tooted, vineer ja mõned teised puust asjad jne. Asjaolu, et vastuseks üldisele soodustuste andmisele Eesti sedasama saanud ei

Ameerika-Ühisriikide Kaubandus-Keskoda Washingtonis

kindlaksmääratud tariifi sisu, siis jätkub sellest, kui siin ära märgime, et mõnede luksuskaupade kõrval (nagu vein, naiste jalanõud, kosmeetilised preparaadid, siid) sisaldab leping terve rea laia- ulatusliku tarvitusega aineid, nagu riisi, kohvi, teed, tubakat, villaseid kangaid, kujutud tooteid, pesu, valmisriideid jne., kui ka üldise tähtsusega kaupu nagu arstirohte, masinaid jne. Mis aga puutub tollialanduse suurusesse, siis on need väga mitmekesised, kõikudes suuremalt osalt 20 ja 50 protsendi vahel.

Konventsionaalse tariifi kõrval anti Prant- susmaale ka enamsoodustatud riigi õigused, jät- tes välja nendest eriti Lätile ja Soomele lubatud soodustused. Eesti omalt poolt kasutab enam- soodustuse õigusi ainult eraldi loetletud kaupade suhtes, millede hulka muu seas kuuluvad liha,

ole, ei oleks iseenesest nii oluline (siin peab ära märkima, et Soome, Tshehoslovakkia ja rida teisi riike Prantsusmaa suhtes samas seisukorras on), kuid kahtlemata on lepingute nõrgaks küljeks see, et mitte kõik Eesti eksportkaubad enamsoo- dustusest osa ei saa, mis annab Prantsusmaale võimaluse kasutada n. n. differentiaalset ümber- käimist. See asjaolu on tegelikult juba Eesti hu- visid riivanud, kuna temale, näiteks, toolipõhjade ja -selgade suhtes on kindlustatud ainult 80% alandus üldise ja minimaaltariifi vahest, sel ajal kui Tshehoslovakkia enesele kindlustas mini- maaltariifi määrad (s. t. 100% vahest). See tä- hendab, et kui hiljem kas või Eesti ja Läti kau- balepingute ühtlustamise juures tõuseks küsimus Eesti-Prantsuse lepingu revideerimisest, siis tuleb hoolt kanda, et sellesse sisse võetaks täie-

**Töösturid - suurkaupmehed! Kuu-
lutage „KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA
TEATAJAS,“ sest see kannab Teie kuu-
lutused jällemüüjate kätte, kes Teie
kaubast huvitatud.**

line Balti klausel (nagu ta praegu sisaldub ka Eesti-Inglise lepingus) kui ka Eestile kindlustatakse kõikide tema eksportkaupade suhtes enamsoodustatud riigi õigused.

Viimane konventsionaalse tariifiga leping on Eesti leping Ungariga. Ungari, vastuseks Eesti poolt temale ette pandud enamsoodustusele, kindlustas enesele protsentuaalsed alandused Eesti tollitariifi määradest ainult mõnele üksikutele kaupadele, milliste hulgas nimetamist väärivad ainult elektripirnid. Ülal oli märgitud, et ka see tariif kuulub kõikidele enamsoodustatud maadele antavate tariifide hulka.

Teise lepingute rühma kuuluvad rahuleping Venemaaga 20. veebr. 1920 (mille XVI artikkel kindlustab lepinguosalistele riikidele enamsoodustuse, muu seas ka sisse- ja väljaveo tollimäärade suhtes), nootide vahetus Inglismaaga (20. juulil 1920), Rootsiaga (7. juulil 1923), Daaniga (7. sept. 1920), P. Ameerika Ühisriikidega (2. veebr. 1925), Norraga (29. juulil 1925) ja kaubalepingud Hollandiga (22. juulil 1924), Schveitsiga (14. okt. 1925), P. Ameerika Ühisriikidega (23. det. 1925) ja Inglismaaga (18. jaan. 1926). Kõik nimetatud lepingud sisaldavad enamsoodustuse klauseli sisse- ja väljaveo tollimäärade suhtes, kusjuures Eesti kõigis neis lepinguis viis läbi erandi Soome, Läti, Leedu ja Nõukogude Vene kaupadele seni antud ja tulevikus antavate soodustuste suhtes. Erandina sellest (peale nootide vahetuse Inglismaaga, mis maksvuse lähemas tulevikus 18. jaanuaril 1926. aastal sõlmitud lepingu jõusse astumisega kaotab) esineb rahuleping Venemaaga, mis Balti klauseli asemel sisaldab ainult klauseli ühe või teise lepinguosalise riigiga tolli- või muu liidu läbi seotud maade kasuks. Märkisin juba, et täpselt sarnane seisukord ka Soomega sõlmitud le-

pingus ette nähtud. Ei või jätta ütle mata, et ülal loetletud lepingutest leping Hollandiga juba kinnitatud on, kuid veel jõusse astunud ei ole, sellevastu kui Schveitsi, Inglise ja P.-Ameerika Ühisriikidega sõlmitud lepingute kinnitamine veel aset leidnud ei ole, kuid lähemas tulevikus oodata on.

Mis puutub kolmandat lepingute rühma, siis kuuluvad siia leping Saksamaaga (27. juunil 1923) ja Lätiga (1. nov. 1923). Mis puutub esimest nendest, siis tuleb sisse- ja väljaveo küsimuste lepingust väljajätmise põhjust otsida sellest seisukorrast, milles Saksamaa lepingu sõlmimise silmapilgul oli. Saksamaa ei tunnud sel momendil mingisuguseid konventsionaalseid tariife ja loomulikult ei olnud Eestil mingit erilist huvi selleks, et mitte midagi vastu saades pakkuda Saksamaale, Prantsusele ja Ungarile antud tariifi soodustusi. Õigus, et kui 1. okt. 1925. a. Saksamaa viis läbi uue protektsioon-tariifi ja kui ühel ajal sellega jõusse astus terve rida konventsionaalseid tariife, näit. Austriaga, Belgiaga, Itaaliaga, millede mõned paragrahvid oleksid ka Eestit võinud huvitada, siis võib teatud kindlusega celdada, et küsimus lepingu täiendamisest esile kerkib.

Nagu juba tähendatud, on viimaseks siia rühma kuuluvaks lepinguks 1. nov. 1923. a. Lätiga sõlmitud leping. See leping, mis kannab majandus- ja tolliuniooni eellepingu nime, osutub kõige tähtsamaks Eesti poolt sõlmitud lepinguks. Tema lõppsiht on, nagu tema VII artiklist selgub, korraldada vaba omamaa saaduste vahetamist Eesti ja Läti vahel, mille teostamise eel peab käima ühise Eesti-Läti tollitariifi väljatöötamine ja maksapanemine. On teada, et kuigi nimetatud lepingu sõlmimisest on möödunud üle kahe aasta, ei ole leping siiski veel täitmist leidnud. Põhjusi selleks tuleb nähtavasti otsida selles, et Läti ei taha piirduda ainult ühe omamaa saaduste vaba vahetusega, nagu lepingus oli ette nähtud. Pidades silmas erilist huvi, mida Eesti-Läti leping äratav kaugel üle lepinguosaliste riikide piiride, luban endale tema juure lähemas tulevikus tagasi tulla.

R. Mickwitz.

Tshekiseaduse eelnõu.

M Pung.

Riigikogu üldkomisjoni poolt on tshekiseaduse eelnõu kolmandal lugemisel 16. detsembril 1. a. vastu võetud ja arvatavasti tuleb ta sügisel riigikogus läbivaatamisele. Eelnõus on aga mit-

mesugused sisulised ja tehnilised puudused, mis tingimata peaks kõrvaldatama, enne, kui eelnõu seaduseks saab.

Praegu maksvate tshekiseadustega (v.

Jacques Bouteron, Le chèque, théorie et pratique, Paris, 1924, kus 43 tshekiseadust ära on trükitud) võrreldes on eelnõu paragrahvide arvu poolest (33 par.) kõige suurem. Juba siit võib arvata, et eelnõus palju üleliigset materjali on, mis asjale kahjuta ära peaks jääma. Lige-mal vaatlusel selgub, et see tõesti nii on.

Üleliigsed on järgmised paragrahvid:

§ 1 — milles tsheki definitsioon on püütud anda. Sellest määrusest on näha, nagu oleks tsheki väljaandmine — mandatum (ülesanne maksta teatud rahasumma), kuid mandatumi võib mandans igal ajal ära muuta, mida aga eelnõu § 27 teatava aja jooksul mitte ei luba. Ka kaotab mandatum mandansi surma korral oma jõu, kuid tshekiandja surm ei tühistab eelnõu järele (§ 28) tshekki mitte. Lõppeks on tshekimaksja kohustatud eelnõu järele tsheki summa maksma selle summa piirides, mille suurus tshekiandja ja tshekimaksja vahel kokkuleppe põhjal ära on määratud. Kuid tsheki väljaandmine on oma iseloomu poolest abstraktleping ning causa obligatsioonis ei tohi ilmsile tulla ei tshekiandja ja tshekipidaja vahel ega ka tshekiandja ja tshekimaksja vahel.

§ 3 — milles olulisi parandusi tshekil lubatakse. Et tsheki tekst väga lühike ja lihtne on, siis ei ole ülepea tarvilik teksti parandusi lubada.

§ 5 — milles tsheki maksmise koht ära määratakse. Et aga tshekki ainult krediit-asutuste peale anda lubatakse, millete arv meie juures väga väike on, siis ei ole sarnane koha määramine tarvilik.

§ 6 — milles tsheki summa lahkumineku korral sõnadega ja numbritega tähendamisel sõnadega tähendamisele eesõigus antakse. Kuid sarnased vigased tshekid tuleksid lihtsalt tühi-seks arvata, mis iseenesest siis järgneks, kui määrust selle juhtumise kohta ülepea ei oleks.

§ 12 — milles tsheki aktsepteerimine ära on keelatud. Et meil tsheki aktsepteerimine ülepea tarvitusel ei ole, siis on tema ärakeelamine asjatu, ja kui ta tarvitamisele tuleks, siis oleks selle ärakeelamine põhjusetu.

§ 13 — milles tshekkide esitamine maks-miseks arvekodade läbi ette on nähtud. Et aga meil ametlikke arvekodasid ei ole ja näha ei ole, millal nad tekkida võiksid, siis on ka terve see määrus enneaegne.

jal mingisuguseid õigusi tsheki-maksja vastu ei ole. Osalt on see määrus üldiste õiguse mõistete järele iseenesest arusaadav, osalt käib ta eelnõu § 28 määruse vastu, kus teatavil juhtumistel tshekimaksja tshekipidaja ees siski vastutavaks võib saada. Sellepärast võib § 15 kahjuta ära jääda.

§ 32 — milles tshekkide tempelmaksustamist käsitatakse, sest selle paragrahvi määrus kuulub tempelmaksu seadusesse.

§ 33 — milles veksliseadus tshekiseaduse subsidiäär seaduseks on määratud, sest tshekiseaduse kavatsetavad määrused on niivõrd täielised, et neile subsidiäär seadusi enam tarvis ei ole. Selle paragrahvi ärajäämine ei takista ei veksliseaduse määruste ega üldiste tsiviilseaduse määruste käsitamist tshekiseaduse tarvitamisel selle seaduse interpretatsiooni juures.

Lihtsamat ja selgemat redaktsiooni nõuavad määrused, mis kindlaks teevad tshekiandja vastutuse sel korral, kui tsheki summa jaoks pangas tarvilist katet ei ole (tühised tshekid). Eelnõu järele on tshekiandja peale, kelle tshekk pangaasutuse poolt makstud ei ole saanud, kahesugune vastutus pandud: tsiviil- ja kriminaalvastutus. Selle vastutuse konstruktsioon on kõige kaaluvam osa kogu tshekiseaduses, millepärast on tarvilik seda vastutust selgesti ja kindlasti ära määrata.

Mis tühise tsheki väljaandja tsiviilvastutusse puutub, siis on honoreerimata jäänud tsheki väljaandja eelnõu järele kohustatud tshekipidajale tasuma:

- 1) protestikulud ja
- 2) 12 % per annum (§ 18),
- 3) trahvi 5% nõudmise summast, missugune trahv teatavatel kordadel kuni 10% tõusta võib ja
- 4) tsheki maksmatajäämisest tekkinud kahjud (§ 22).

Nagu sellest näha, on tühise tsheki väljaandja vastutus liig keeruliseks tehtud, missugune asjaolu tshekiprotsessi täiesti asjata raskendab. Kui näiteks kahjutasu nõudmise õigust võtta, siis peab tähendama, et kahjutasu nõudmise protsess meie oludes üks raskemaist protsessidest on, kuna kahjude suuruse kindlakstege-mine meil nii suuri raskusi sünnitab, et

§ 15 — milles määratud on, et tshekipida-

nõudja sagedasti paremaks peab oma nõudmisest loobuda, kui et palju aega ja kulu nõudvat protsessi alustada. Niisamuti asjata on 5% ja 10% trahvi pealepanemine tühise tsheki väljaandjale, sest sarnaste trahvimäärade arvestamine takistaks ainult protsessi ja ei anna tshekipidajale, sest ka sarnaste trahvimäärade arvestamine kui tshekisummale ainult jooksvad protsendid juure tuleksid, kuna protsendid igas protsessis arvestatakse.

ära näidatud ei ole, mille põhjal tühise tsheki väljaandjat kaelakohtulisele vastutusele saakvõtta.

Sarnase kriminaalvastutuse määramine oleks aga iseenesest tungivalt soovitatav. Meie juures on tühiste tshekkide väljaandmine niivõrd ülekäte läinud, et sellele väärnähtusele tingimata tõsisemaid tõkkeid tuleb teha, kui meie ülepea oma ärilist elu ja läbikäimist tahame terendada. Selle väärnähtuse kõrvaldamiseks on

Tallinna sadam.

Tsiviiltrahvide asemel tuleks aga küll tshekiandja kriminaalvastutus tühise tsheki väljaandmise eest selgemalt ära määrata kui see eelnõus on sündinud. Selle asja kohta on eelnõus järgmine määrus (§ 22): „Kui tsheki väljaandmisel on kuriteo tunnemärke, siis talitatakse üldiste kriminaalseaduste alusel olenemata käesolevas paragrahvis ettenähtud tshekitrahvist“. Siit on näha, et eelnõu kokkuseadjatelt tahtmine on olnud tühise tsheki väljaandjat kriminaalselt vastutavaks teha, kuid see on ka ainult heaks tahtmiseks jäänud. Selge on, et kohus selle määruse põhjal kedagi kriminaalvastutusele võtta ei saa, sest et meie kriminaal-seadustes mingisuguseid tunnemärke

tsiviiltrahvivid liig vähesed ja nõrgad ning ainult kriminaalvastutus võib selles asjas parandust tuua. Siin olgu tähendatud, et kui kohtule õigus antakse tühiste tshekkide väljaandjaid karistada, siis see veel ei tähenda, et iga sarnase tsheki väljaandmine karistuse alla langeks, sest kohtul jääb igal juhtumisel võimalus ja õigus kõiki neid asjaolusid arvesse võtta, millel maksmata jäänud tshekk välja antud ja selle järele kas vabaks mõistev ehk karistav otsus teha. Kui kohtulisel uurimisel ilmsile tuleb, et tühise tsheki väljaandmine eksituse või ettevõtetamatusetõttu on sündinud, siis kohus siin süütegu ei leia. Kui aga tsheki-väljaandja tshek vastuvõtjale niisuguseid asja-

olusid ette kujutas, mis vastuvõtja kindlale arvamisele viisid, et tsheki maksmiseks pangas tarviline kate oli, näiteks, temale panga arve- raamatu ette näitas, ehk kui tshekiandja pärast tsheki väljaandmist raha pangast välja võttis, siis kohtul küll õigus peaks olema tunnistada, et siin on pettusega tegemist, ja selle järele kriminaalkaristuse määrab.

Hoopis keerulised, osalt mitteõiglasel, osalt otstarbeta, on eelnõu määrused, mis panga vastutust võltsitud tshekkide maksmise eest käsitlevad (§ 24). Eelnõus on öeldud, et „vale või võltsitud tsheki välja- maksimisest tekkinud kahju kannab vale või võltsitud tsheki arvatav väljaandja nii- võrd, kui võrd tema peale langeb süü vale tsheki väljaandmises, või kui vale tsheki välja- andmine või võltsimine võimaldus tema, tema volitajate või teenijate hooletuse läbi; kuidu kannab kahju tshekimaksja“. Vaevalt saab harilik lugeja aru, mis vahe on vale ja võltsitud tsheki vahel, kes on see arvatav tsheki väljaandja, kelle peale teatavil kordadel vastutus langeb, mis tähendab, „niivõrd, kui võrd“ jne. Kuski teises tshekiseaduses, peale Austria-Ungari oma, ei ole sarnast määrust ja meil teda üles võtta ei ole ka mingit põhjust ning koguni veel õnnetumalt moonutatud kujul. Mis selle määruse sisuses puutub, siis tahab eelnõu pankasid vastutavaks teha vale- ja võltsitud tshekkide maksmise eest professionaal-riisiko põhimõtte jä- rele. Selle põhimõtte järele langeb kõik kahju, mis vale- või võltsitud tsheki maksimisest tekki-

nud, panga peale, kui viimasel korda ei lähe tshekiandja ehk girandi või nende usaldusmeeste süüdi võltsimises kindlaks teha. See määrus ei ole õiglane, sest ta paneb liig raske tõendus- koorma panga asutuse peale.

Olgu lõpuks veel üks sisuline tähendus. Eel- nõu § 29 määrab, et tsheki-girant, kellele maksu- nõudmine esitatud, on õigustatud oma enese nõudmiste kaitseks tõmbama asjasse kolman- da isikuna eelmisi tsheki-girante, kõiki neid või üht nendest“. See määrus käib otse solidaarse vastutuse põhimõtte vastu, mida kõik tshekil tehtud allkirjad kannavad (§ 16), samuti ka põhimõtte vastu, mille järele kõik ar- ved, mis võivad olla kostja ja teiste tsheki alla- kirjutajate vahel, ei tohi nõudja õigusi tema poolt valitud kostja vastu puudutada ega kit- sendada (§ 21).

Peab tähendama, et siin võimalik on ainult mõnd eelnõu puudust ära näidata, kuna seal aga veel palju teisi leidub, nii sisulisi kui ka redakt- sioonilisi. Eelnõu ligemast vaatlemisest teki- vad järgmised järeldused:

- 1) eelnõu tuleb lihtsamaks ja selge- maks teha;
- 2) kümme kond paragrahve võib eel- nõust välja jätta, ilma et tema mõte selle läbi kannataks;
- 3) eelnõu põhimõtted tulevad uuesti läbi vaadata, lihtsustada ja meie õigustundele vastavalt redi- geerida.

Kaupmeeste ja töösturite organiseerimist kohtadel tuleb elustada.

Kaubandus-tööstuskoja ellukutsumisega loodi Eestis kaupmeeste ja töösturite omavalitsusasu- tus, mis töötab avalikõiguslikul alusel.

K.-t.-koja seadus näeb ette laialisi ülesan- deid, mida Kojal tuleb täita. Seadus annab talle ka võrdlemisi suured õigused juba oma esitajate määramiseks mitmesugustesse komisjonidesse ja nõupidamistele, kus kaupmeeste, töösturite, pan- ga- või kinnitusasutuste ja laevaomanikkude esi- tus seaduse ette on nähtud. Olgugi, et praegu veel Koda seda õigust täies ulatuses pole saanud tarvitada, varem või hiljem suudab ta neid õi- gusi siiski maksta panna. Oma materjaalse sei- sukorra kindlustamiseks on Kojal õigus kõikidele neile kodanikkude kihtidele, kes tema valimistest osa võtavad, makse peale panna.

tal ülesandeid, millede teostamisele asuda, või nagu oleks ta aineline alus kõikuv, mis tööta- mist takistaks. Ei üht ega teist.

Koda on kaupmeeste ja töösturite ametlik esitus, kes kõneleb kogu riigi kaupmeeste ja töösturite nimel. Aga just see asjaolu, et ta kogu riigi kaupmees- ja töösturkonda peab esita- ma, paneb talle peale kõige suuremaid kohuseid, mis sunnivad ettevaatusele ja oma seisukoha kindlustamisele.

Oleks enesepettus, kui Koda kui asutus asuks seisukohale, et keskkohast kõiki küsimusi võiks lahendada, mis puutuvad kaupmeeste ja töösturite huvidesse. Kui ta seda ka kõige pa- rema tahtmisega püüaks teha, siiski muutuks ta bürokraatlikuks asutuseks, mis ei rahuldaks lõpuks neid ringkondi, kes Koda ellukutsunist

Nii ei võiks K.-t.-koda kaevata, nagu ei oleks

nii pikisilmi ootasid. Koja tegevusel võib alles siis olla soovitud edu ja ta leiab siis laialiste hulkade poolehoidu, kui tal on tihe ühendus kaupmeeste, töösturite ja laevaomanikkudega üle kogu maa.

Kuidas seda ühendust luua, see on raske küsimus. Iga üksiku kaupmehe, töösturi või laevaomanikuga läbikäimise ja kirjavahetuse astuda on mõttetu, seda Koda ei suuda. Kaupmehi ja tööstureid on palju ja nad on laiali, kõikide nende soove teada saada, kaaluda ja rahuldada — raske. Ka Koja liikmed, olgugi, et nad igast kodumaa nurgast valitud, ei suuda kindlat kontakti pidada oma valijatega — ka neil on raske iga üksiku valijaga ühendusse astuda. Ühenduse loomiseks tuleb leida teissugusid abinõusid.

Üks abinõu on juba Koja poolt tarvitusele võetud. See on K.-t.-koja häälekandja. „K.-t.-koja Teataja“ kannab laiali teateid Koja tegevusest, informeerib kaupmehi, tööstureid ja laevaomanikke Koja kavatsustest, uutest seadustest ja seaduskavadest, millised puutuvad kaubanduse, tööstuse või laevaomanikkude huvidesse. „K.-t.-koja Teataja“ ootab teateid ja sõnumeid ka kohapealsetelt kaupmeestelt ja nende organisatsioonidelt, et neid üle riigi laiali kanda. Ja seal, kus suurte poliitikalihetede veerud kaupmeeste ja töösturite ees kinni jäävad, tahab Koja häälekandja heal meelel omi veerge avada Koja ümber koondunud ringkondade huvi- ja päevaküsimustele.

Seega on Koja ja tema valijate vahel juba teatud side loodud. Aga ainult teatud määral.

On tingimata tarviline, et tekiks kindel side kohapealsete kaupmeeste, töösturite ja laevaomanikkude organisatsioonide ja Koja vahel. Kohapealsed organisatsioonid peaksid meil moodustama enestest väikesi Kodasid kohtadel, kes liituvad teatud mõttes Kaubandus-tööstuskoja kui keskasutusega. Need kohalised seltsid ja ühisused peaksid arutama ümbruskonna kaupmeeste ja töösturite huviküsimusi kohtadel ja oma arvamisi ja tähelepanekuid esitama Kojale kui kaupmeeste ja töösturite seaduslikule esitusele. Nemat peaksid koguma Kojale tarvilikke andmeid, aga peaksid ka Kojale teinekord andma tarvilikke näpunäiteid. Kojal ja kohalistel organisatsioonidel tuleb olla alalises ühenduses, sest nende mured ja rõõmud on ühised.

Seda sidet ja ühendust pole suudetud veel tarvilisel määral luua. Aga juba selle lühikese aja jooksul, mil Koda tegutsemas, annab selle ühenduse puudus end tunda. Nagu algul tähend-

dasin, tuleb Kojal kogu riigi kaupmees- ja töösturkonna nimel üles astuda, — seda võib ta aga siis teha, kui tal ka kogu riigi kaupmeeste ja töösturite arvamised teada. Neid arvamisi võib saada ainult organisatsioonide kaudu.

Kujutame endile ette, et maksukomisjon küsib kaupmeeste esitajaid kustki Pärnu või Lääne maakonnast. Loomulikult ei või Koda kui keskoht teada, kes kohaliste kaupmeeste hulgast selleks kõige sündsam oleks. Kelle poole peab Koda nüüd pöörama? Üksikute kaupmeeste poole. Aga siis võib juhtuda, et saadakse nii mitmesuguseid arvamisi kui mitmetelt on küsitud. Koda eksib siis kui laias laanes ringi ega tea, kelle soovitud või juhatust arvesse võtta. Teine lugu on, kui kindel organisatsioon oma otsuse annab, seega võib Koda arvestada, ja kui pärast mõni üksik kaupmees või tööstur nurisema tuleb, siis nuriseb ta iseene vastu, sest kes on talle keelanud astuda organisatsiooni ja seal maksma panna oma arvamist.

Seepärast on nende ridade kirjutaja soov, et seltsid, ühisused ja Koda töötaksid käsikäes. Aga häda on selles, et meie maakondades kaupmehed ja töösturid alles täiesti organiseerumata ja neil oma korraldused puuduvad. Siin tuleks viibimata asuda kaupmeeste ja töösturite organiseerimisele, mis peaks olema ka K.-t.-koja üheks lähemaks ülesandeks.

Kaupmeeste ja töösturite organisatsioonid tõusku ellu igas linnas ja maakonnas!

Kes peaks siis algatuse enda kätte võtma? Kohalikud ärksamad kaupmehed ja töösturid. Meil on olemas üleriiklik kaupmeeste liit, on olemas kesk- ja väiketöösturite liit. Nüüd, kus K.-t.-koda avalik-õigusliku asutusena ellu kutsutud, on need liidud suure osa oma ülesannetest, mida nad tänini täitsid, kaotanud, — need läksid Kojale üle. Nende tegevusalaks peaks praegusel korral just oléma kaupmeeste ja töösturite organiseerimine kohtadel. See ülesanne ei tohiks neil üle jõu käia, ja kui nende aimeline jõud ehk tõesti nõrk, siis peaks otsima teid ja leidma abinõusid, kuidas sellest üle saada. Võimalik, et K.-t.-kojaga käsikäes töötades ka tõesti abinõusid leitakse. Enne tuleb aga näidata, mida tahetakse teha ja kuhu poole püütakse.

Neil liitudel tuleks ka selleks samme astuda, et needki seltsid ja ühisused, mis praegu „paberi peal“ olemas, endast elumärki hakkaksid avaldama. Tuld ja vaimu on vaja, et külmanud olekust vabaneda. Kus seda koha peal ei leidu, tuleb väljaspoolt viia.

Aga raskuse keskpunkt jääb ikkagi kohalikude kaupmeeste ja töösturite eneste peale. Neil tuleb enestel asjast elavalt kinni haarata. Võõra

abi on vilets abi. Ja kui kaupmehed ja töösturid nõuavad, et K.-t.-koda nende huvisid edukalt kaitsema peab, siis peavad nad ka teadma, et Koja tegevuse edu suurel määral sellest oleneb,

kuivõrra kaupmeeste ja töösturite organisatsioonid teda tema töös toetavad.

Seepärast: Organisatsioonide loomisele!

R. B.

Kaubandus-tööstuskoja seksioonid.

III seksioon.

III. seksioon, nagu kõik teisedki K.-t.-koja seksioonid, koosneb 20 liikmest ja 10 kandidaadist. Seksiooni liikmeteks on järgmised väikekaupmehed:

1) Gustav Vatsel, Tartust; 2) Johannes Kops, Narvast; 3) Friedrich David Liblik, Tartust; 4) Jaan Karu, Pärnust; 5) August Brandmann, Tallinnast; 6) Mihkel Tärna, Tartust; 7) Martin Reinthal, Tallinnast; 8) Aleksei Kung, Pärnust; 9) Friedrich Lätte, Tartust; 10) August Kütt, Narvast; 11) Kristjan Sorga, Maarja-Magdaleenast; 12) Ado Ilves, Tallinnast; 13) Karl Vihm, Tartust; 14) Jaak Pajo, Võrust; 15) Mart Leesment, Paidest; 16) Jaan Pommer, Valgast; 17) Jaan Massmann, Nõmme al.; 18) Johan Puusepp, Rakverest; 19) August Tupits, Viljandist ja 20) Ferdinand Küttmann, Tallinnast.

Need 20 liiget moodustavad seksiooni täiskogu, mille koosolekud ei ole perioodilised. Kõik tähtsamad küsimused seksiooni tegevuses, nagu eelarve kinnitamine, lisaelarve vastuvõtmine, aasta aruanne, tähtsamate seaduseelnõude arutamine jne. kuuluvad täiskogu kompetentsi.

Seksiooni juhtivaks organiks on seksiooni büroo (juhatus), mis maksvate seaduste põhjal määrab aja peale on valitud.

Seksiooni büroo (juhatus) esimeheks on hra Ado Ilves, abiesimeesteks hrad Mihkel Tärna ja Jaan Massmann. Seksiooni sekretäriks hra Oskar Lipmann.

Seksiooni büroo poolt seati kokku seksiooni 1926. a. tegevuskava, mis 28. dets. l. a. täiskogu koosolekul hääks kiideti. Selle järele oleks seksiooni tähtsamaiks ülesanneteks muu seas: seadusandlikul teel väikekaupmeeste huvide eest valvel seista; kaasa aidata uue, õiglasema ärimaksuseaduse väljatöötamiseks; kaubandusettevõtete registreerimisseadus välja töötada; seksiooni esitajad määrata riigi- ja omavalitsusasutustesse, missugustes kaupmeeste esitus on ette nähtud; kaubaproove koguda; ettevõtete krediitvõime kohta andmeid koguda; juriidilist abi anda; referaate ja kõnekoosolekuid korraldada jne.

Seksiooni senine tegevus.

Umber veerand aastat on võidud teha loovat, ülesehitavat tööd. Meie riigi majandusele

rajamine kindlale, iseseisvale alusele ei ole ühe päeva töö; aasta lõpul heites pilku tagasi tehtud töö peale vast paistaksid selle resultaadid meile kindlamal kujul silma. Siin kohal olgu tähendatud, et seni seksioon on pidanud 3 täiskogu- ja 13 bürookoosolekut, kuna seksiooni poolt valitud liikmed kolmest nõukogu ja kaheksast mitmesugusest komisjoni koosolekust osa on võtnud; samuti on peetud seksiooni liikmete osavõtmisel Koja organide vahelisi koosolekuid. 1926. a. keskmiste puhtakasuprotsendi normide väljatöötamiseks peeti kohalikkude kaupmeeste poolt 5 koosolekut, millest ka seksiooni poolt määratud väikekaupmehed osa võtsid.

Tallinna jaoks ettenähtud andmed keskmiste puhtakasuprotsendi normide asjus töötati läbi Kojale saadetud samasisuliste andmetega üle riigi lõpuliiku kokkuvõtte tegemiseks, missugune töö viidi läbi koos II seksiooniga. Seksiooni poolt määrati ka väikekaupmeeste esitajad ärimaksukomisjonidesse üle riigi.

Seksiooni poolt on terve rida küsimusi algatatud, milledest mõned Koja juhatusel poolt on leitud mitte küllalt kaaluvateks ja ei ole neile edaspidist käiku antud. Mõned neist aga, nagu sundmäärus kaubahindade väljapanemise asjus äride vaateakendel ja 2. mai 1916. a. seadus (uuesti avatud äride maksustamine) on vahepeal kas ära muudetud või muutmisele määratud. Alatud kooperatiivide küsimus nõuab oma laia ulatuse tõttu pikemaajalist lahendamist.

Referaate on seni peetud kolm, nimelt, äri- ja tulumaksu asjus, meie rahareformist ja kaubatundmisest (toiduained).

Seksiooni tööd on seni tunduvalt takistanud see asjaolu, et seksioon Koja juhatuses esitatud ei olnud; nüüd on sellest üle saadud, esialgu sel kombel, et seksiooni esimees Koja juhatusel koosolekutest nõuandva häälega osa võtma on kutsutud. Edasi on seksiooni edukas töö raskendatud veel selle tõttu, et mõned isikud kaupmeeste hulgas Kaubandus-tööstuskoja ja eriti III. seksiooni vastu lubamata ja sihilikku kihutustööd teevad ja seksiooni tegevust ebaõiges valguses püüavad näidata.

Sektsiooni päevamuredeks on: välkekaupmeeste organiseerimine üle riigi ja seadusepärase raamatupidamise sisseseadmine III järgu äriettevõtetes, mis meid sellest nõiaringist, milleks äriettevõtete maksustamise küsimust õigusega võib nimetada, vast vabastaks. Seepärast loen

tarviliseks selle küsimuse juures „Kaubandus-tööstuskoja Teatajas“ teisel kohal veidi pikemalt peatuda.

Sektsiooni juhatusel jääb üle oodata enam algatusvõimet oma liikmeilt ja valijailt, et leida nendes kindlat tuge oma püüetele.

L.

Raskusi ekspordikauba valmistamisel ja turule saatmisel.

Ilmasõjast saadik, mis tõi turgude valdamisesse segaduse ja teatud maadele osa turgusid sootuks sulges, on kestnud äge võitlus endiste turgude tagasivõitmise ja uute juureleidmise pärast. Suured tööstusriigid, nagu seda on Inglis-, Ameerika ja Saksamaa, tarvitavad selleks suuri jõupingutusi, arvestades küsimuse tähtsusega täies ulatuses.

Turgude leidmiseks ja ekspordi levimise võimaluste ning üksikasjaliste tingimuste uurimiseks saadetakse välja pioneerid, korraldatakse ekspeditsioone teadusmeestega eesotsas, kelle ülesandeks on süstemaatiline turunõuete tundmaõppimine jne. jne.

Kui juba vanad tööstusriigid võitluses olemise eest kogu oma jõu kokku võtavad, kui palju enam ei pea oma jõudu pingutama uued ilmasõjas tekkinud riigid, et võita ilmaturul tähelepanu ja tarvitamist oma produktsioonile.

Sisemaa turu tingimustega tutvunemine ja kohanemine selle järgi, eriti meil, väikeriigis, ei tekita kuigi suuri raskusi. Kuid väljamaa turgude tundmaõppimine ja müügi organiseerimine välismail käib meie kapitalivaesel tööstusel üle jõu, kui riik mõjuvalt kaasa ei aita.

Kuna ekspordikaupade valmistamine kõige otsenal teel riigi väliskaubanduse bilansi peale mõju avaldab, teiselt poolt aga tööta tööliste küsimuse lahendamisele loomulisel teel kaasa aitab, siis peaks riik ekspordikaupade valmistamisest ja neile turgude otsimisest erilisel huvitatud olema.

Eesti välisesituse koosseisudes on mõnigi mees, kes majandusliku spionaashi alal tänuväärilist tööd teeb, olles sageli rohkete kohustustega üle koormatud. Aukonsulid aga kui väljamaalased ei tunne küllalt hästi Eesti olusid, nii et nende töö tulemused sellel alal, võrreldes ülesannete tähtsusega, ei suuda nimetamisväärikselt kaasa aidata turgude võitmiseks ja meie ekspordikauba müügi organiseerimiseks välismaal.

Kuid peale turgude leidmise ja nende nõuete tundmaõppimise raskuste on meie ekspordikaupa

pade levimisel veel palju muidki, tihti ülepääsmatuid takistusi ees.

Kaaluvam neist takistusist on rahapuudus, mis ei võimalda kaubavalmistajal oma tooteid krediidile peale müüa. Meie ettevõtjatel on võimalus võlgu müüa ainult siis, kui pangad nõus on kaubasaaja vekslid diskonteerima, sest harilikult puudub ettevõttel nii suur kapital, et tähtsat osa sellest pikemaks ajaks seisma võiks panna.

Väljamaa ärimeeste vekslite diskonteerimine pankades on aga suurte raskustega seotud, sest pea kunagi pole küllalt kindlustusi, et vekseldõesti ka tähtajal välja lunastatakse. Pangad nõuavad harilikult kindlaid vahekordi ja seepärast peavad kaubavalmistajad sageli ka omalt poolt lisakindlustusi andma. On arusaadav, et kõigi nende kindlustusaktide tegemine ennast väiksemate operatsioonide juures ära ei

Siin peaks jällegi riik tähtsal määral mõjuva tegurina vahele astuma, olles vahetalitajaks väljamaa turu ja valmistaja vahel. Meil on ju seda üksikutel juhtumistel ette tulnud, et riik ettevõtjatele väljamaa tellimise puhul mõnesugusel määral raha kas tooresainete muretsemiseks või palkade maksmiseks ette annab, aga sarnaste kaubakrediitide andmisega olakse äärmiselt tagasihoidlik, kuna mujal riigivalitsused valmistajad neist raskustest üle aitavad, mis tingitud kapitalipuudusest. Ka meie kesktööstus võiks sarnastel tingimustel heade tagajärgedega mitmelgi alal ekspordi jaoks töötada, kui aga tarviline tegevuskapital kaubakrediitide näol võimaldaks suuremaid tellimisi vastu võtta, selles kindlas teadmises, et rahapuudusel tööd katkestada ei tule.

Riigi- ja omavalitsuse asutused tellivad „KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA TEATAJA“, et ostude tegemisel turuhindade kohta ülevaadet saada.

Kanuti gilde varanduse saatuse otsustamine riigikogu üldkomisjonis.

Seisuste kaotamise seadusega 9. juunist 1920. a. võeti gildede liikuvad ja liikumata varandused vabariigi valitsemisele üle ja tehti töö- ja hoolekandeministeeriumile ülesandeks ajaviitmata seadusandlikule võimule seaduse eelnõu ülevõetud varanduste edaspidise saatuse kohta esitada. Linnade omavalitsuste poolt gildede valitsemise alla antud varandused anti selle seadusega linnadele tagasi. Nii on selle seaduse maksmapanemise momendist ligi 5 aastat möödunud, kuid gildede varanduste saatus ei ole seni ikka veel lõpulikult otsustatud. Vahepeal on Kaubandus-tööstuskoda ellu kutsunud, ja et Kanuti gildel ajalooliselt umbes needsamad ülesanded täita olid, mis praegu Kaubandus-tööstuskojal täita on, siis pööras K.-t.-koja juhatus mõni aeg tagasi vabariigi valitsuse poole plavega, et Kanuti gilde liikumata varandus uue seadusandliku aktiga K.-t.-koja omanduseks üle antaks. Selle palve täitmiseks pani valitsus töö- ja hoolekandeministeeriumi kaudu riigikogu üldkomisjonile ette vastava seaduse eelnõu ja see tuli eelnõu üldkomisjonis 8. ja 9. märtsil s. a. sisulisele läbi vaatamisele.

Üldkomisjoni aruandja V. Hasselbladt'i seisukoht selles asjas oli järgmine:

Gilded kui iseseisvad asutused tegutsesid oma ülesannete teostamisel igaüks oma põhi kirja järele, kuid selle juures ei olnud gildedel mingit avalik-õiguslikku võimu. Oma konstruktsioonilt olid gilded eraõiguslikud ühingud ja otsustasid oma asju peakoosolekutel eraõiguslike põhimõtete järele. On tõsi, et gilded olid kutseõiguslikud ühingud, kuid gildedest osavõtmise ja nende liikmeks olemine ei olnud kellelegi sundslik ja gilde liikmeks olemine ei olnud üksikule liikmele takistuseks mõne seisuse liikmeks olemisel. Kuigi oletada, et gilde liikmeks võisid olla ainult linnakodanikud, ei tähenda see siiski seda, et gilded oleksid olnud seisuslikud asutused. Gildede esitused võtsid küll osa linna asjade valitsemisest, kuid ka selles suhtes tegutsesid nad mitte kui avalik-õiguslikud asutused, vaid kui eraõiguslikud korporatsioonid. Gildede osavõtmise õigus linna valitsemisest kestis aastasadade jooksul, kuid see õigus kärbiti põhjalikult juba sel korral, kui üldine Vene linnade omavalitsuse seadus 1877. a. ka Balti linnade kohta maksma pandi. See seisukord ei kestnud kaua ja kohtu reform, mis Baltimaal 9. juuli 1889. a. seadusega läbi viidi, hävitas igasugused gildede õigused linnade omavalitsusest

osavõtmise kohta. Nii ei või igatahes pärast 1889. a. reformi teostamist juttugi olla sellest, et gildedele veel mingisugune avalik-õiguslik võim alali oleks jäänud, kuna neil seisulikke õigusi kahtlemata millalgi pole olnud. Kui nüüd võtta tõeks seisukord, et gilded avalik-õiguslik asutused ei olnud sel momendil, kui seisused Eesti vabariigis kaotati, siis järgneb siit loogiliselt, et gildede varandused ülepea mitte 9. juuni 1920. a. seaduse määruste alla ei käi, vaid on nende varanduste peale kõige suuremad õigused ainult viimastel gildede liikmetel. Sel põhjusel tuleks ka Kanuti gilde varandus mitte mõnele avalik-õiguslikule asutusele üle anda, vaid tuleks ta Kanuti gilde liikmetele tagasi anda, kes siis juba omakorda kui seaduslikud omanikud selle varanduse mõnele asutusele edasi võiksid anda. Et see võimalus seaduse eelnõus ette nähtud ei ole, siis tuleb see eelnõu tagasi lükata. Kui aga siiski Kanuti gilde liikumata varandust mõnele asutusele üle anda, siis oleks see kõige loomulikum, kui see varandus K.-t.-koja omanduseks antaks. Peale selle oleks otstarbekohasem mitte ühe gilde varanduse saatust eriseadusega ära määrata, vaid tuleks kõikide gildede varandused ühe seadusega otsustada, aga et nende küsimuste lahendamine põhjalikke eeltöid nõuab, siis tuleks nende eeltööde valmistamiseks valida alamkomisjon.

Komisjoni liige K. Päts leidis selle vastu, et V. Hasselbladt'i seisukoht gildede iseloomu kohta end ei ajalooliselt ega juriidiliselt kaitsta ei lase. Et gilded seisuslikud ja avalik-õiguslikud asutused olid, selgub kõige pealt juba sellest, et nende õigused ja kohused reguleeriti Balti seaduste kogu II jaos, kus ainult seisuslike asutustest juttu on. Nagu sellest seadusest näha, erinesid linnade elanikkudest linna kodanikud, kes oma kindlate organisatsioonide või korporatsioonide läbi linnade asju valitsesid. Kõrgem asutus linnas oli magistratuur, kuna kodanikkude kutsekihtide organisatsioonid gildedesse koondusid. Mis puutub Tallinna linnasse, siis esitati siin neid kutsekihte kahes gildes: Suures gildes ja Väikeses ehk Kanuti gildes. Suure gilde liikmeiks olid kaupmehed ja literaadid, Kanuti gilde liikmeiks käsitöölised. Gilded tegutsesid käsikäes magistraadiga ja juba sellest selgub sisuliselt, et gildedel avalik-õiguslik võim oli linnavalitsusest osavõtmiseks. Igal gildel oli oma eriline kassapidamine, nende liikmeteks vastuvõtmine sündis kindlate

reeglite järele, neil olid teatud eesõigus (nagu Suurel gildel õlletegemise ainuõigus), neil oli kindel korporatiivne sisemine kord, nende liikmetel oma isesugused seisuslikud aumõisted ja kombed. Vene valitsuse poolt ettevõetud reformid kitsendasid küll gildede õigusi mitmeski suhtes, kuid see ei näita veel, et nende reformide läbi gildede avalik-õiguslik iseloom oleks kadunud. Seepärast tuleb kindlasti oletada, et gildede kui seisuste varandus 9. juuni 1920. a. seaduse määruste alla käib, nii nagu valla omavalitsuste, aadliseisuse ja kirikute varanduste seisukord selle seaduse läbi otsustati. Kui küsida, missugusele asutusele Kanuti gilde kinnisvara ajaloolise järjekindluse põhjal kuuluks, siis ei võiks mingit kahtlust olla, et see varandus K.-t.-koja omanduseks peaks saama. Igatahes ei oleks linnal selle varanduse peale mingit õigust, ehk küll linn teda endale nõuab, et seal mingisugust kutsekooli asutada. Kuid on selge, et linn sarnase kutsekooli hea käekäigu eest kaugeltki niiviisi hoolitseda ei suudaks kui just Kaubandus-tööstuskoda, sest et K.-t.-koda on ise oma põhimõtte järele kindel kutseesituslik organisatsioon. Et oma laialatuslikke ülesandeid täita, peaks K.-t.-kojal olema oma kodu, milleks Kanuti gilde ruumid täiesti kohased oleksid, kuna need ruumid kooli sisseseadmiseks mitte küllalt kõlbulised ei ole. Toetab eelnõu viihimata vastuvõtmist, et K.-t.-kojale võimalust anda uutes ruumides võimalikult ruttu end kohendama hakata.

Kaubandus-tööstuskoja juriskonsult M. Pung tähendas selle peale, et nagu ajaloolistest allkatest näha, tuleb teha kindel vahe Baltimaa linnade elanikkude kogu ja linna seisuste vahel. Elanikkude kokku kuulusid kõik isikud, kes elasid linna piirides. Et see kogu täiesti organiseerimata oli, siis ei olnud temal ka mingisuguseid seisuslikke tundemärke. Ainult teatud organisatsioonidest osavõtmise läbi said nad seisuste liikmeks, kuna nad peale selle ka veel üldised kodanikuõigused pidid omandama. Niisugused organisatsioonid olid igas suuremas linnas magistraat ja gilded. Sarnane vahetegemine on ka üldistes Vene seadustes läbi viidud. Nagu Balti linnade edenemine eraldi näitab, oli nende linnade administratiivne, kohtuline ja poliitiline valitsemine magistraatide käes, kuna gilded olid nende abiorganid, ja et viimased olid organiseeritud kodanikkude kogud, siis olid nad ühtlasi ka seisused selle sõna otsekoheses mõttes. Aruandja eksib oma tõendusga, nagu oleksid gilded 1889. a. reformi läbi

kõik oma avalik-õiguslikud funktsioonid kaotanud. Tõsiselt oli lugu nii, et selle reformi põhjal läks valvamise õigus gildede tegevuse üle kubermangu valitsuse kätte ja gildede poolt valitud ametmehed kuulusid kinnitamisele nende ametites kuberneride poolt. Ka on 9. juuli 1889. a. seaduses gilded selge sõnaga nimetatud seisuslikkudeks asutusteks. Asja sisu ei muutu, kuigi oletada, et viimase reformi läbi gilded terve oma avalik-õigusliku võimu kaotasid, sest seisuslik asutus kui niisugune ei kaota oma olemasolu veel mitte seepärast, et temalt kõik avalik-õiguslikud funktsioonid ära võetakse. Alles 9. juuni 1920. a. seadus tegi gildedele kui seisuslikkudele asutustele täielise lõpu. Pärast seda seadust tuleb otsustamisele ainult küsimus, kelle kätte peab minema gildede varandus. Mis Kanuti gilde varandusse puutub, siis on selge, et selle gilde varandust milgi viisil ei või anda gilde liikmetele, sest see varandus on riigistatud ja riigi varandust eraisikutele anda ei ole võimalik. Seaduslik võim kutsus ellu K.-t.-koja, kelle ülesandeks on üleriiklikkude kaubanduslikkude ja tööstuslikkude ringkondade huvide kaitse, ja peaks olema loomulik, et seesama võim Koja tegevuse seaks niisugustesse tingimustesse, mis Koja tegevuse tema ülesannete piirides teeksid võimalikuks. Üks sarnastest tingimustest on aga see, et Kojal oleksid oma d r u u m i d , kus ta oma enese heaksarvamise järele võiks tegutseda. Seepärast oleks küll väga soovitud, kui seaduse eelnõu niisugusel kujul nagu ta valitsuse poolt esitatud, komisjoni poolt vastu võetaks.

Komisjoni liige Kornel arvas, et ei ole küllalt selge, kas riigil ülepea õigus on gildede varanduse kohta otsusi teha, kui aga siiski riigil see õigus oleks, siis tuleksid need varandused üksikutele asutustele mitte omanduseks, vaid ainult kasutamiseks anda.

Hääletamisel sai seaduse-eelnõu kolm häält poolt (põllum.), viis häält vastu, kolm häält jäi erapooletuks. Nii lükati see seaduse-eelnõu tagasi.

**Eksportöörid, importöörid! Teie vajate ülevaateid kodu- ja väljamaa tur-
gude kohta, seepärast tellige „KAU-
BANDUS-TÖÖSTUSKOJA TEATAJA.“**

Pühade rohkus Eestis mõjub meie majanduselu peale halvavalt.

Rahvusvahelises Baltic and White Sea Conference'i ametlik väljaanne „Holiday Calender 1926“ annab ülevaate ametlikkude pühade kohta kõigis tähtsamais mereäärseis riikes, millest selgub, et Eestis, võrreldes teiste tähendatud riikidega, kõige rohkem pühi peetakse. Nii on ametlikkude pühade arv Eestis 17, Hollandis 6, Saksamaal 7, Inglismaal 7, Danzigis 7, Leedus 7, Belgias 9, Norras 9, Prantsusmaal 9, Portugaalias 9, Rootsis 10, Daanis 10, Soomes 11 ja Nõukogude Venes 13.

Peale kõige suurema pühade arvu lõpeb Eestis viie suure püha laupäeval töö juba kell 12 ja nädalapüha laupäeviti kell 1 päeval. Need lisapuhkeajad teevad kokku 62 tundi, või ümmarguselt — 8 kaheksatunnilist tööpäeva. Seega tõuseb meie puhke- ja lisapuhkepäevade arv kokku 25 peale, kuna aga teistes meist vanemais riikes see arv keskmiselt on 8. Seega on Eestis, arvestades 8-tunnilise tööpäevaga, keskmiselt 136 töötundi aastas vähem kui mujal.

Ei ole raske välja arvata, kuivõrra sarnane puhkeaja rohkus vähendab produktiviteeti meie majanduselus, vähendades, teiselt poolt tööliste töötasu, sest minnes välja eeldusest, et meil oleks 200.000 palgatöölist, ja võttes aluseks keskmise töötasu tunnis 30 mk., saame saamatajäänud töötasuna üksi juba 600.000.000 mk., rääkimata kahjustest, mis selle all kannab meie üldine majanduselu.

Eriti halvavalt mõjub pühade rohkus meie sadamate tegevuse ja laevasõidu peale, sest meile on ju äärmiselt tähtis, et meie kaupade sissetoomisel ja väljaviimisel laevadega, millise kauba koguraskus ühes rannasõiduga ulatub kuni 50

miljoni puudani aastas, veokulud oleksid võimalikult odavad.

Samuti tähtis on transiitvedude arendamisel, et meie sadamatel oleks hea kuulsus ja vedu võimalikult odav, mis aga tähtsal määral ripub ära laevade läbilaske kiirusest ja tööhinnast sadamates. Pühade rohkus aga vähendab laevade läbilaske kiirust ja selle järeltulekul peavad laevad kauem sadamas seisma, mis ühenduses õige suurte kuludega. Näiteks ulatub 1000-tonn. laeva seisuraha vähemalt £ 25.— peale päevas. Kui nüüd meil, ütleme lihavõttepühade ajal, 10 nädalast laeva sadamas seisaks, siis tuleks juba ühel laeval, võttes arvesse, et meil pühapidamine algab juba neljapäevast peale ja ka vahepealsel laupäeval töö üsna lühikest aega kestab, võrreldes teiste maadega tervelt 4 päeva rohkem sadamas seista, mis teeb välja £ 100.—, või 10 laeva pealt kokku £ 1000.—, rääkimata pahameelest, mis see väljamaa laevades tekitab. See kõik on aga meie sadamatele väga halvaks reklaamiks väljamaal, nagu seda väljamaa laevaomanikkude poolt sageli kuulda.

Kui meie transiidi suhtes teiste maade sadamatega võistelda tahame, siis on paratamatult tarvis meie sadamate läbilaske kiirust suurendada, kõrvaldades kõik põhjused, mis seda takistavad.

Kõigi toodud asjaolude tõttu on Kaubandus-tööstuskoja Laevasõidu sektsioon koja juhatuse poole pööranud palvega, astuda samme selleks, et meie ametlikkude pühade arv vähendataks 10 peale ja et laupäeviti ja päevadel enne suuri pühi ebasoovitav tööpäeva lühendamine ära jääks.

Arvepidamisest kesk- ja väikekaubanduses.

Täiesti ekslik on arvamine, mida kaupmeeskonnas pahatihti kuulda võib, nagu ei oleks arvepidamisel ärielus suuremat tähtsust. Mitte väga ammu, nimelt sõja ajal ja mõned aastad peale sõda, olid meil ajad, kus valitsevate segaste olude tõttu ärimehel võimatu oli kindlat kalkulasiooni teha; äride maksustamine kandis enam juhuslikku ilmet, kus kaupmees võis isegi üle öö rikkaks saada. Nüüd on need ajad mööda, ootamatuste ja üllatuste asemele on asunud enamvähem normaal-efu, mille tähtsamaks tunnusemärgiks on püüdmine majanduselu stabiliseerida, tasakaalu viia. On aga tasakaalu saavutamine

ärielus ilma täielise arvepidamiseta võimalik? — Kindlasti mitte!

Et suurärvides süstemaatiline arvepidamine juba olemas, siis loen tarviliseks siinkohal peatuda ainult nende äri liikide juures, kus see osalt või täiesti puudub, nimelt, meie II ja III järgu äriettevõtete juures.

Meil maksva Vene kaubandusseaduse alusel on raamatupidamine I, II ja III järgu äriettevõtetele sunduslik, mitte aga vabatahtlik, nagu vast arvatakse. Seaduse järele nõutakse engrosäridelt kahekordset raamatupidamist. Detailäridelt, s. o. II järgu äriettevõtetest, ei nõuta

kahekordset raamatupidamist; neilt kindlate vormide järele nõutavad ärraamatud oleksid järgmised: 1) kassaraamat rahaliste sissetulekute ja väljaminekute kohta; tähendatud raamatusse võib kanda sisse igapäevast läbimüüki üldsummas, kõik kulud aga üksikasjaliselt; see raamat peab iga kuu lõpetatama ja ülejääk järgmise kuu esimeseks päevaks ära näidatama; 2) kaubaraamat kõikide saadud ja müüdud kaupade üleskirjutamiseks ühes hindade ja tingimuste äramärkimisega, misjuures väikesed summad võib märkida üldkokkuvõttena; 3) reskontro, milles peab täieliselt näidatama, millal, kui palju, mis eest ja kellele äri võlgneb, kes võlgnevad äriale, ära tähendades tähtaegu ja saadud makse ja 4) dokumentideraamat, kuhu täieliselt sisse kantakse kõik vekslid, aktsiad, võlakirjad, kvititudid, kontrahid, lepingud ja teised dokumendid.

Väikeäridelt, s. o. III järgu äriettevõtetest, kindlate vormide järele nõutavad raamatud on: 1) kassaraamat, igapäevaste rahaliste sissetulekute sissekandmiseks üldsummadena, väljaminekud aga, nagu maksud ostetud kaupade ja materjalide eest, samuti ka kodused ja kõik teised kulud üksikasjaliselt; see raamat tuleb iga kuu lõpetada, näidates ära ülejäägi järgmise kuu esimeseks päevaks; 2) kaubaraamat, kõikide saadud kaupade sissekandmiseks ühes hindadega ja

tingimustega, misjuures väikesed summad võib näidata kogusummana ja 3) arveraamat oma ja teiste võlgade ülestahendamiseks.

Mõnelt poolt kaupmeeste seast on avaldatud arvamist, et kas ei oleks võimalik ülaltoodud raamatupidamise viise veel lihtsustada nii, et iga kaupmees neid ise suudaks pidada, kuid nii viisi, et see arvepidamise viis ka seaduse ees maksev oleks. Praegu töötab K.-t.-koja juures raamatupidajate-asjatundjate-komisjon, kes seda küsimust arutab. Kas suudetakse siin mingisuguseid uuendusi läbi viia, sellest edaspidi.

Seni, nagu juba ülal tähendatud, on detailja väikekaupmeeste seas seadusepärase raamatupidamise peale skeptiliselt vaadatud. Raamatupidamises on leitud ikka ainult ärikulude suurendamist ja ollakse arvamisel, et see ettevõttele seni silmnähtavat kasu pole suutnud anda. Ei ole kellelegi saladuseks, et iga uuendus alguses vähe poolehoidu leiab. — Nagu juba öeldud, on raamatupidamine äriettevõtetele maksvate seaduste põhjal sunduslik, kuna aga maksuaparaat sellest nõudest isiklikkudes ettevõtetes suuremalt jaolt kinni ei ole pidanud; nähtavasti ollakse seal arvamisel, et vähemate äride raamatud mitte küllalt täpsed ei ole selleks, et nende alusel ärimaksu välja arvata. Paremalt juhtumisel tarvitatakse ärraamatuid ettevõtte läbi-

Kaubandus - Tööstuskoja III sektsioon
korraldab kaupmeestele Koja ruumes,
Lai tän. nr. 45, 8-st aprillist s. a. alates
k u u a j a l i s e d p r a k t i l i s e d

raamatupidamise kursused.

Kursused on maksuta ja maksva kaubandusseaduse nõuete kohaselt peetavate II ja III järgu ärraamatute sisseseadmise ja pidamise meetodide äraõppimiseks. Ülesandmisel kursustele võtab vastu Tallinna Eesli Kaupmeeste Selts, Harju tän. nr. 19 ja K.M.-koja III sektsioon iga-päev k. 9—3 päeval. **Sektsiooni juhatus.**

müügi kindlakstegemiseks, kuna maks keskmiste puhtakasuprotsendi normide tabeli järele välja arvatakse. Iga kaupmees aga võib tõendada, et selles tabelis ettenähtud normid tõeliselt saadavatest puhtakasuprotsentidest kõrgemad on. Puhtakasuprotsentide tabel juba oma põhimõttes ei ole õiglane maksustamise alus, sest selle järgi maksustatakse ühel ja samal alal tegutsevad ettevõtted, tegevuskoha ja teiste olude peale vaatamata, üle riigi ühtlaselt. Seepärast tuleb teravitada meie riigi majandusnõukogu poolt hiljuti vastuvõetud otsust, mille järele kaubandusseadusepäraselt peetud ärraamatud ainsaks äriettevõtete maksustamise aluseks tunnistatakse. Tuleb pidada meeles, et kaubandusseadusepäraselt peetud raamatud peaksid olema täpsed, õiglased, mitte fiktiivsed, sest ainult siis oleks äriettevõtjal neist kasu: — Esiteks sünniks maksustamine õiglasemalt kui seni ja teiseks, odavaprosendilise riikliku laenu ja kaubakrediidi saamisel oleksid ärraamatud nende nõutamise celtõingimuseks, sest võlausaldajal peab tingimata olema ülevaade äri seisukorra kohta.

Olgu tähendatud, et harilikult on äris olev kaup kas osalt või kõik: a) puhta raha eest os-

tatud, b) võlgu saadud, c) komisjoni peale saadud, d) osalise tasu eest saadud, kuna ülejääv summa kas korraga või osakaupa teatud tähtaegadel või jälle kauba läbimüügi järele tasutakse jne. Kõige selle kohta võimaldaks äriomanikule ülevaate korralik arvepidamine, mis on sama tähtis kui peegel tema toas. Raamatud annavad talle õige ettekujutuse äri seisukorra kohta, näitavad ära ärikulud üksikasjaliselt teatud aja jooksul ja sellest võib omanik teha tarvilisi järeldusi, samuti näitavad raamatud ka äri vahekorda võlgnikkude ja võlausaldajatega.

Ollakse arvamisel, et raamatupidamine väiksemates ärides suure osa selle ettevõtte puhaskasust ära neelab. See vaade on aga täiesti eeslik, sest iga kaupmees, kes seda soovib, võib vabalt ise oma arvepidamist toimetada. Selleks korraldab K.-t.-koja III sektsioon kaupmeestele Koja ruumes aprillikuu jooksul praktilised raamatupidamise kursused, kuna põhjalikum arvepidamise õpetus (kahekordne raamatupidamine) k. a. sügise kuude peale jääks. Mõlemad kursused on hinnata ja küllaldased selleks, et üht või teist raamatupidamise süsteemi ära õppida.

O. L.

Naaberriikide majandusline elu-olu.

Läti:

Tähtsamaks päevaküsimuseks võib nimetada välislaenu küsimust. Ameerika laen (10 milj. doll.) näib olevat alles kindlusetu seisukorras. Läti lehed toovad Inglise lehtede järele sõnumi, nagu ei oleks Lätil praegusel ajal Ameerikas mingisuguseid väljavaateid laenu saamiseks. Kuid selle peale vaatamata on Läti rahaminister „Jaun. Sinas“ kaastõelisele seletanud, et Ameerikast laenusamine siiski enam-vähem kindel olevat, pealegi soodsatel tingimustel.

Kuna Ameerika laen alles läbirääkimiste seisukorras, on selle vastu Läti Panga direktoril Schvedel läinud korda Inglise turul 500.000 naelsterl. suurust laenu saada. Krediidi andja on „The Royal Bank of Scotland“ ja laen on saadud 7-me protsendiga, garantiita. Tingimuste kohta ollakse rahandusilmas arvamisel, et nii kergetel tingimustel rajariigid veel Inglismaalt laenu pole saanud. See laen läheb Läti Panga valuutaolude parandamiseks.

Läti lehed teavad rääkida, et Londoni kaubanduskoja Läti osakonna istangul on otsustatud kaubanduskoda paluda võtta revideerimisele Balti riikidega kaubanduslikku läbikäimist ja seda hõlbustada krediidi suhtes. — Ka teatakse Lätis jutustada Inglismaa rahameeste rühmast,

kes Balti riikide tööstust üles ehitada kavatsavat, seda finantseerida tahtes.

Rahaminister on ajakirjandusele annud huvitava seletuse, nimelt kas võib Läti välislaenuta läbi saada. Minister on öelnud, et Läti tingimata välislaenu vajab, esimeses jões elu uuendamiseks ja maareformi läbiviimiseks. Eelarve korras on võimata sarnast kapitali saada. Suuremaid summasid tarvitavad teede, sadamate ja elektrifõuajamade ehitused.

Tollide kõrgendamise, nagu juba varem tähendanud oleme, on nähtavasti poliitilise erakondliku võitluse tõttu pikale venimas. Kõrgendused olid algul ette nähtud 100—300 protsenti, kuid, et tollide kõrgendamisel, mis juba praegu küllalt kõrged, kaupmeeste ja töösturite huvid teravalt lahku lähevad, siis oli pahempoolsetel elementidel kaupmeestega ühinedes võrdlemisi kerge tariife alla suruda, mis nüüd kuuldavasti 25—200 prots. kõrgendusi ette nägevat. Igatahes ei ole võitlus tollide kõrgendamise ümber oma teravat iseloomu veel kaotanud.

Meie tähendasime eelmises ülevaates, et tollide kõrgenduse kartusel kaupade tolliladust väljastamisest lausa torm tekkis ja väga murelikult vaadati valuutatagavarade vähenemise peale Läti Pangas. Nüüd näib see tolliladude tühjenemine

Belgia Kaubanduskontor

F. A. Mathieu

Tallinn, Liivalaia t. 44, kõnetr. 14-31

Balti riikide ainuesitaja

Société Coopérative Pour Le Commerce Extérieur Brüssel — Belgia

Soovitab ladust:

Belgia aknaklaase, nagu: harilik kahekordne, matt-, katedraal-, riefel-, ornamentaal-, peegel- ja peeglid; riisitärklis „Remy“, pesusinet „Destree“, Belgia kriiti tükis ja pulbris, — madratsiriidet ja mererohtu —

Kauband.- ja tehnikakontor

„Vironia“

Tallinn, Pikk t. 58, telef. 22-02

Tuletiku-, tikutraadi- ja vineerilõikamismasinaid. Raua- ja metallide valmistamismasinaid. Naha- ja saapatööst. masinaid. Tööriistu parkalitele

Itaalia kanepi- ja „Manilla“ köisi ja nõõre. Gruschvitzki traadi-lõnga. Materjale ja tööriistu saapatööstusele

Taimevõi- ja õlide vabrikud

A. S. „Extraktor“

Tallinnas, Telliskivi t 9, kõnetraat 29-03

Soovitab kodumaal valmistatud oma vabrikute saadusi:

Taimevõid:

„Priima“,

„Taimi“,

„Palma“,

„Planta“

(Koscher).

päevalilleõli tehnilisi kookusõlisisid, linaõli, värnitsat ja värskeid loomakooke.

Vabrikute saadused on igalpool
KULDAURAHADEGA kroonitud.

Rätsepaäri

Max Johanson

Tallinn, Lühikejalg 6, kõnetr. 30-89.

Teatan oma lugupeetud tellijatele, et olen saanud
kõiksugu

kevade-
riideid

Inglismaalt.

lõppenud olevat. Välja on ostetud kaupu, mis mitu aastat seal seisnud. Kõige selle tagajärg olnud, et Läti Panga valuutatagavarad, mis 62 milj. pealt 27 miljoni lati peale alanenud olid, jälle kasvama on hakanud tollisissetulekute arvel; ka lattides olnud suuremaid sissetulekuid. Läti riigi sissetulekud olnud kuu aega tagasi vähemad kui väljaminekud, nüüd olevat bilanss paranenud ning näitavat 4—5 miljoni latti aktiivsust, s. o. riigi sissetulekud on suuremad kui väljaminekud; ka raudtee sissetulekud on kasvanud.

Selle tagajärjel näib olevat kerkinud üles mõte, kas on nüüd, kus Läti kaupadega üle ujutatud, üldse tarvidust kõrgendatud tolle maksma panna, kuna need ju selleks olnud mõeldud, et Läti Panga valuutaarveid parandada ja lati kõikumist ära hoida. Nüüd olevat kõige pahem selles suhtes möödunud.

Mis puutub uutesse kõrgendatud tollitariifi-desse, siis hoitavat seda salaja. Nii palju, kui sellest äri-ringkondadesse kuulda olnud, näivad uued tollid Eesti huvisid üsna teravasti riivavat ja kauplemiss võimalus Lätiga küsitavaks muutuvat.

Üldiselt tundub ärielus nagu hinge tagasi-tõmbust. Alles mõni päev tagasi toimepandud äärmine krediitide kärpimine Läti pangas, tollide tõstmise kava väljatöötamine ja diskontoprot-sendi kõvendamine küttis ärielu õhkkonna kuuma-ks ja sünnitas paanikat. Nüüd on märgata meelte jahtumist, sest kaupu on kõik ladud kuhjani täis. Ainult suhkrut olevat 4000 tonni ümber mõne päevaga sisse tulnud. Valuutanõudmine olevat ka üsna väikeseks jäänud.

Läti majand. läbikäimine Nõuk. Venemaaga on võrdlemisi vaikne olnud. On sõlmitud leping suurema hulga kontide sisse-veoks Venemaalt. Naha-, jalanõude- ja linoleumi-töösturid on SSSR-isse sõitnud tellimiste asjus läbi rääkima. Nägematult olevat Venemaaga kauplemine väiksemal viisil üsna elav.

Ameeriklased on Vene linade peale Riias laenu annud 75.000 naelsterlingi suuruses; linaid seisavad Riia ladudes.

On kavatsusel ajutise kaubanduslepingu sõl-mimine Läti ja SSSR vahel ja eeltööd selleks käimas.

Majandusdelegatsiooni sõit Leedusse võivat alata alles pärast seda, kui Läti uued tollitariifi määrused selgunud on.

Raskete jääolude tõttu on viljahinnad kõve-nenud. Ka oodatakse suhkruhinna tõusu.

Lähemas tulevikus alustatavat Hasenpoti—Goldingeni—Stende raudtee ehitamist, milliseid finantseerib üks Berliini rahameeste rühm.

Elumaksumus. Ühe päeva elatismiini-mum oli jaanuaris kergetöölisel 77,27 santiimi,

keskmisetööl. — 99,35 sant., rasketööst. — 1 latt 10 sant. ja väga rasketöölisel — 1 latt 32 sant. kuni 1 latt 89 santiimi. Lään. aasta detš. võrrel-des on elumaksumuse indeks k. a. jaanuaris tõusnud 2 protsendi võrra.

Poola :

Poola 1925. a. kaubandusbilanss näitab alguses langemist, kuid aasta lõpul järsku tõusu. Üksikute kuude andmeid illustreerib järg-mine tabel:

	Sissevedu	Väljavedu	Saldo
Jaanuar	172,7	107,5	— 65,2
Veebruar	151,1	103,0	— 48,1
Märts	182,9	120,5	— 69,4
Aprill	182,7	89,6	— 93,1
Mai	185,6	105,9	— 79,7
Juuni	169,4	103,6	— 65,8
Juuli	180,4	86,9	— 93,5
August	116,2	102,9	— 13,3
September	72,8	108,9	+ 36,1
Oktoober	80,1	131,5	+ 51,4
November	84,4	154,4	+ 70,1
Detsember	83,5	186,8	+ 103,3

1.662.229.000 1.402.893.000 — 259.336.000

Puudüjääk, mis augustikuu lõpul 522.028.000 sl. näitas, langes viimase 4 kuu ülekaalu tõttu 259 milj. slotini.

Järjesti tõusev väljaveo ülekaal annab loo-tust arvata, et Poolat mõne aja jooksul väheste riikide hulka arvata võib, millel aktiivne kau-bandusbilanss.

Siinjuures olgu tähendatud, et sloti kursi langemine — iseenesest eitav nähtus — välja-veole küll kaasa aitas, sest et Poola kauba hin-nad väljamaa omadele lähenesid, seega neile võistlusvõimaluse andes. Ka aitas sisseveo vähe-nemisele kaasa äärmise liberaal tollipoliitika muutmine — nii siis ei olnud ainult majandusli-kud terved elemendid need, mis kaubandus-bilansi muutmisele kaasa aitasid.

Selle peale vaatamata on väliskaubanduse arvud tõenduseks, et Poola majandus on produkt-sioonivõimeline, mida veel enam tuleb hinnata, kui pidada silmas, et terve maa raske majandus-kriisi all põdes, suur kapitali puudus end tunda andis ja terve Poola väliskaubandus üle poole aasta kestva tollisõja tõttu Saksamaaga reorga-niseerimist tarvitas.

Väljaveo suurenemisele aitasid kaasa peaa-sjaliselt toiduainete ja põllusaaduste väljavedu. Jättes kõrvale rukki väljaveo, mis ripub heast või halvast lõikusest, on toiduainete väljavedu tunduvalt kasvanud. Nii, näit. **ekaporteeriti** milj. sl.:

	1924. a.	1925. a.
Mune	16,2	51,3
Liha	13,2	51,5
Sigu	30,7	74,3
Hobuseid	0,368	8,3
Loomi	10,4	19,9

Samuti näitab puu väljavedu tõusu, 1924. a. oli ta — 137,1 milj. ja 1925. a. 241,8 milj. sl.

Väheste produktide hulka, millede väljavedu võrreldes 1924. a. tunduvalt langenud, kuuluvad: suhkur 1924. a. 2.163 milj., 1925. a. — 89,5; kartulid — 11,2 — 4,96 milj. peale, ka süsi, mille väljavedu läinud aastal 3,1 milj. tn. võrra eelmise aasta kohta taha jäi.

Iseäranis huvitavad on läinud aasta viimase 4 kuu kaubandusbilansi arvud, kus väliskaubandus tõusu näitab. Toiduainete väljavedu kasvas tolaajal 35,2 milj. sept. — 38,0 peale oktoobris, 54,7 novembris, 80,5 peale detsembris, loomade väljavedu 9,7 sept. 13,9 peale oktoobris, 14,4 novembris ja 13,1 peale detsembris, söe väljavedu 491.000 tn. septembris, 555.000 oktoobris, 664 novembris ja 657.000 peale detsembris.

Need üksikud arvud tõendavad, et Poola väliskaubanduse alaline tõus olenes mitte ainult sisseveo vähenemisest, missugune vähenemine sel mõõdul pikapeale võimatuks muutuks ja ka ette nähtud ei ole, kuid on seotud enamalt jaolt väljaveo suurenemisega. Mis puutub sisseveosse, siis peab tähendama, et üksikute kaubagruppide sissevedu võrdlemisi kõrge on ja riigi tõelistele tarvitusnõuetele ei vasta.

Iseloomustav on kõige pealt rukki ja jahu import, missugune 1924. a. — 62.840.000 sl. ja 1925. a. — 235.350.000 sl. oli. Selles Poola normaaloludele mittevastavas sisseveos on süüdi läinud aasta kehv lõikus. Iseloomustav on teisest küljest tooresnahkade ja pargitud nahkade arvud, missugused 1925. a. — 111.126.000 sl. andsid (1924. a. — 150.872.000). Poola nahaproduktsioon ja parkimistööstus võiksid katta pea-aegu terve tarviduse, seega sisseveo kokkutõmbamist võimaldades. Kuid selle vastu vähendas suurem jagu Poola nahavabrikuist oma produktiooni turu puudusel, kuna suur osa väljamaa nahku sisse voolas. Selle ebanormaalsuse põhjus seisib selles, et väljamaa krediite võimaldas, kuna valmistajad sisemaal raskete rahaolude tõttu otsekohesest masku nõudma pidid. Samasugune asi oli ka, näit., tekstiilkauba ja valmispesu ja riide sisseveoga.

Nagu sellest selgub, tuleb kaubandusbilansi muutmine mitte seevõrra majanduse korraldamisele kui sloti kursi langemisele kirjutada. Sloti langemine piiras sisseveo. Sloti kurss, mis alati ühe dollari vastu 7,30 slotiga stabiilne oli, pidi

tervele majandusolule ja kõige pealt kaubandusbilansi pariteedile kasulik paistma, mis tingimata edaspidise arenemise peale oma mõju avaldamata ei jäta.

Poola riigi võlg oli 31. dets. 2.900.230.000 sl. suur, millest 2,663 milj. väljamaa võlgade, 181,6 milj. protsendiliste sisemaa ja 50 milj. protsentideta Poola Panga krediidi peale langevad. Arvatud ümber dollaritesse on Poola riigi võlg 351.543.000, tähendab, võrreldes 1924. aasta lõpu andmetega, umbes 10,9 milj. doll. võrra suurenenud.

Poola kõige suurem võlausaldaja on Põhja-Ameerika Ühendatud Osariigid, millele Poola umbes 1936 milj. sl. võlgneb, nii siis 67% üldisest võlakohustusest. Prantsusmaa võlg on 297,7 milj. sl., Inglismaa — 196,8 milj. Sisemaa võlgadest on suuremad: 5%-ne konversioonlaen — 65,6 milj. ja 10%-ne raudteelaen — 45,6 milj. sl.

1925. a. jooksul olnud muudatused tekkisid kõige pealt 35 milj. doll. laenust Ühendatud Osariikides ja ka sisemaa laenude suurenemisest.

Võla fundeerimislepingute põhjal tasus Poola 1925. a. kõiksugu maksude ja protsentmaksude näol 30 milj. sl., sellest läks protsentide arvele välisvaluutas 24 milj. sl.

Uues, 1926. a. majanduskavas võeti võlakohustused 108,1 milj. sl. suuruses üles, mis terve eelarve kohta 7% moodustab.

Soome :

Eesti-Soome kaubavahetus jaanuarikuus. Soome sissevedu Eestist oli jaanuarikuus 1,3 milj. Smk. ja väljavedu Eestisse 1,2 milj. Smk. Jaanuarikuus oli Soome terve sissevedu 287,2 milj. ja väljavedu 197,1 milj. Smk., seega kaubabilanss 90,1 milj. Smarga võrra passiivne.

Kahjutasu maksmiseks väljamaalastele, kes Soome kodusõja ajal kannata said, otsusts Eduskunta 23. veebr. Smk. 500.000.— määrata. Kuna väljamaalaste nõudmised tõusid mitme miljoni peale, on arvata, et kahjutasud väga väikesed on. Lähemaid andmeid selle kohta, kui palju, millal ja kes kahjusaja-test tasu saavad, ei ole veel teada.

Soome kooperatiivkeskärile, Osuustukkukaupale (O.T.K.) on Tallinna sadamasse saabunud suurem viljasaadetis, mida raskete jääolude tõttu tahetakse Peterburi kaudu Soome saata. Oleks kahtlemata Eesti huvides, et venelastega kokku leppides saadetis Peterburi kaudu Soome jõuaks, ega Tallinna sadamasse kuni kevadeni seisma ei jääks.

Kui suur on kroonumaksu autotarvitamisest Soomes? 26. veebruaril

kõneles prof. Nevanlinna Rahvamajandusliku seltsi koosolekul maksudest, mida auto-omanikud maksavad riigile. Kõneleja tähendas, et automaks riigile oli 1924. a. ainult Smk. 142.— jõuvankrilt ja, kui mootorjalgrattad välja arvatud, oli maks keskmiselt Smk. 188.— autolt. Riigi sissetulek oli jõuvankri maksudest 1924. a. 1.4 milj. ja 1925. a. umbes 2.5 milj. Smk.

Rootsis olevat riigimaksu suurus aasta pealt: harilikkude kergemate sõidautode põhimaks 8 kr. 100 kg-lt, raskematelt olevat maks 1000—1500 Smk. autolt ja näit. 18 inimese autobussilt (kaal 2.7 tonni) Smk. 2.200.—. Norras olevat väiksema auto riigimaks 400—500 ja suurema 1400—1500 Smk. aastas, Daanis harilikult sõidautolt Smk. 1600.—, Saksamaal väiksemalt sõidautolt umbes 3000.— Smk., suuremalt 5—6000 Smk. aastas, Prantsusmaal väiksemalt taksiautodelt Smk. 700.—, eraautodelt Smk. 900.— ja üle 15-hobusejõulistelt 1000—1500 Smk. aastas. Inglismaal olevat riigimaks harilikult autolt 1150—2000 Smk.

Autode riigimaks olevat mitmel maal mingisugune teedemaks, mille suurus ripub autosordist ja sellest, kui palju auto oma suuruse ja konstruktsiooni põhjal teed lõhub, nii et autode tarvitamine ei olevat luksusasi ja riigimaks autode pealt mitte sugugi luksusmaks.

Ka Soomes on ettepanek tehtud teedemaksu määramiseks autoomanikudele. Teedeministeeriumi ettepaneku järele oleks maks keskmiselt 1000 Smk. autolt. On arvestatud, et see maks tooks riigile sissetulekuid 17—18 milj. Smk. aastas ja see raha tuleks tarvitada teede korraspidamiseks ja uute teede tegemiseks. Kuna Eestiski on rohkesti autosid ja kuna Eesti maateede korraspidamine nõuab palju kulusid, olen eeloleva peale tähelepanu juhtinud.

Keeluseaduse ümber. Ikka suuremaks ja suuremaks kasvab Soomes nende kodanikkude arv, kes keeluseaduse suhtes muudatusi soovivad. Kuna praegu eri-organisatsioonid annavad oma arvamisi uue tollitariifi kava (mag. Lindgrani ettepanek) kohta, on peaaegu iga organisatsioon kriipsutanud alla, et praegune keeluseadus olevat isegi tööstuse ja kaubanduse edinemise takistuseks. Samuti on tuntud karskustegelane, Helsingi linna kohtuprokurör Nyssöla, kes Raekohtu iga päev tegemist teeb keeluseaduse rikkujate süüdistamisega, ajalehtedes avaldanud oma arvamise, selgesti kinnitades, et praegune olukord on võimatu ja et keeluseaduses muudatused hädatarvilised. **Rahvasaadik Schuamari ettepanek keeluseaduse revideerimiseks on**

samuti praegu Eduskunna komisjonides käsil, aga pole veel kuulda, mis sellest välja tuleb.

Karskustöö toetamiseks on käesoleva aasta eelarve summadest eri-karskusorganisatsioonidele jagatud Smk. 1.360.000.—.

Riik toetab lennuasjandust. Valitsus on otsustanud Eduskunnale ette panna, et Soome lennu-aktiaselts „Aerole“ antaks 2 milj. Smarga suurune laen 10 aastaks lennumasina ostmiseks Helsingi-Stokholmi liinile.

Teedeministeerium on teinud a.-s. „Aero'ga“ lepingu, mille järele Aero end kohustab viima ja tooma harilikku kirjaposti — liht- ja kinnitatud kirjad ning ajalehed — kolm korda nädalas Turu-Stokholmi liinil. Leping astub jõusse 1. märtsil ja on maksev 20. märtsini. Pakke lennukid peale ei võta.

Piima hind Helsingis on neil päevil tõusnud 15 penni liitrit ja on praegu 1.75 Smk. liitrit. Viipuris on piima hind 2.— ja Turus 1.60 Smk. liitrit.

Jälle välislaen. Soome kooperatiivkassade keskasutus (Keskuslainarahasto) on neil päevil võtnud Ameerikast 40 milj. Smargalise lühiajalise laenu. Tingimused olevat nii head, et keskasutus annab laene oma liikmetele 8% laenuprotsendiga. Kassad võivad neid laene edasi anda põllumeestele 5 aastaks, tagasimaksmine sünnib kolmes jaos, nimelt $\frac{1}{3}$ kolmandal, neljandal ja viiendal laenuaastal.

Nõuk. Vene :

Tehaskulud Nõukogude Vene tööstuses. Nagu teada, on viimasel ajal SSSR-i tööstuses äge võitlus käimas valmistamiskulude alandamiseks, sest praeguste omakulude juures on välisturgudel võistlemine võimatu ja sisemaal püsivad kaubahinnad ebaloomulikult kõrged. Omakulude vähendamiseks on juba ette võetud mitmesuguseid abinõusid: viidi läbi paljade ja tooresmaterjali hindade normeerimine, määrati kindlaks energia- ja eksploatatsiooni kulude vahakord jne., kuid siiski on tööstussaaduste hinnad märksa kõrgemad kui väljamaal; nii näiteks maksab Inglismaal ühe puuda lõnga ümber töötamine 7,11 rbl., Venemaal aga 12,41. Üheks selle nähtuse põhjuseks peetakse tehaskulude (nakladnoje rashodö) kõrgust. Need tõusevad mõnes trustis 50 kuni 70 protsendini töötasut ja nende peale oli seni õige vähe tähelepanu pööratud. Iseloomustava näitena toob „Torgovo-Prom. Gasetä“ ühe (Krasno-Presnenski) trusti tehaskulude arve 1924./25. majandusaastal:

	Üldsumma	Prots.
	tuh. rubl.	tööl. asust
Tööliste sots. kinnitus ja haigekassa makud	3.060	21
Tehaste komiteede ülalpidamine	200	1
Eririided jne.	350	2
Hariduslikud ja kultuurilised kulud	540	4
Tööliste ettevalmistamise asutused (Fabsavutsh)	300	2
Üliõpilaste stipendiumid ja ülikoolide maksud	200	1
Tööliste puhkused	750	5
	<hr/>	
	5.400	36
Tööliste palgad	15.000	

Tegelikult on aga need tehaskulud või õigemini kõrvalised kulud veel kõrgemad olnud ja tõusid 7.601 tuh. rublani, s. o. 51,2 protsendini palgakdest; üksikuil juhustel olid need kulud isegi kuni 74 protsenti.

Praegu hakatakse otsima teid kõrvaliste kulude vähendamiseks.

SSSR ekspordi arenemine. Teatavasti ei annud l. a. teravilja saak SSSR'is loodetud väljaveo suurenemist, seepärast püüti teiste ainete ekspordi erakorraliselt edustada. Siiski leiti, et majandusaasta esimese veerandi väljavedu küllalt intensiivne ei olnud.

Allseisev tabel näitab tähtsamate Vene kaupade väljavedu 1925. a. 4. veerandi jooksul (1925./26. majandusaasta 1. veerandil) miljonites rublades, võrreldes eelmiste aastate sama aja väljaveoga:

	1923./24. a.	1924./25. a.	1925./26. a.
	Miljonid rublad.		
Lina	3,4	20,6	5,7
Puu	23,5	19,8	19,6
Karusnahad	8,6	12,3	11,6
Või	2,8	2,6	3,6
Munad	2,6	8,1	13,9
Nafta	5,4	8,9	12,9
Teravili		6,7	50,2
Õlikoogid ja -seemned	87,4	18,7	16,6
Üldväljavedu	156,6	119,8	172,8

Väljavedu on suurenenud 44 prots. võrra peaaegselt teravilja arvel. Kui teravilja mitte arvesse võtta, siis on ekspordi suurenemine ainult 12 prots. Sissevedu on aga samal ajal 94 prots. võrra kasvanud ning bilansi tasakaalushoidmine muutub järk-järgult raskemaks.

Nagu näha, on l. a. 4. veerandil kõikide ainete väljavedu (peale või, munade, nafta ja te-

ravilja) vähenenud. Kardetakse, et ka nafta väljavedu edaspidi langeb, sest sisemaa tarvidus kasvab iga päevaga tunduvalt. Krasin'i arvamise järele on „eksporteerimise tahtejõud“ SSSR'is nõrgenenud ja seda tuleb pidada hädaohhtlikuks nähtuseks.

SSSR võieksportidist. SSSR'i meiereide keskliit „Maslotsentr“ on sõlminud käesoleva aasta kohta mitme väljamaa äri- või müügi lepinguid. Võid tahab keskliit üldiselt müüa 1 miljon puuda, sellest hulgast Inglismaale 830.000 ja Saksamaale 150.000 puuda. Saksamaal on loodud suhteid mitme Hamburi suuräri- ja Vöiladud kavatsetakse sisse seada mitmes Saksamaa suurlinnas.

Inglismaal on ühe Manchester'i suuräri- ja 50.000 tunni müügi kohta kokku lepitud.

SSSR läänepiirkonna kaubanduskoja hääle- kandja kirjutab SSSR või headusest 1925. a. järgmist:

Või headuse paranemine on läinud aastal aeglaselt edenenud. Kuni läinud maikuu lõpuni oli või soolane, kibe ja raua maitsega, milles olid süüdi halvad tunnid. Maist kuni augustini oli või nii maitse kui välimuse poolest rahuldav. Kuid augustikuust peale halvenes või jälle, omandades hapu maitse. Kogu väljaveetud või hulgast oli 75 prots. teise sordi võid. Või pakkimises on tehtud edusamme. Kasepuust tunnid on jäetud kõrvale. Peterburi külmetusmajad on hoidnud kaupa halvaksminemisest.

Laevasõidu algusest kuni oktoobrini läinud aastal saabus Peterburi sadamasse 2.300 vagunit või. Või saadeti Inglis- ja Saksamaale. Või vedu valmistamise keskkohast Peterburini kestab nüüd 12—13 päeva, varemalt aga 15—16 päeva.

Daani:

Majanduselu paranemine. 9. veebruaril kuulutas Daani riiklik statistika keskbüroo uue elukallidusindeksi välja, millest Daani majanduselu seevõrra äraippuv, et see teatud määral muutust terves majanduselus tähendab. Nii riigiteenijate kui ka omavalitsustes ja kõikides tööstustes üle maa teenivate töölise palgad ole- nevad elukallidusindeksist, nii et selle muutmi- sega Daani rahvamajandus nüüd umbes 125 mil- joni krooni vähem välja annab või, teiste sõna- dega, teenib.

Viimane elukallidusindeks oli 219, nüüd väl- jakuulutatud indeks on endiselt 25 üksust vä- hem, nimelt 194, sest kõik elutarbed, peale kor- teri tüüri ja maksude, on võrreldes juuliga 1925 tunduvalt langenud. Uus indeks tähendab töös- tuses palkade alanemist 12% võrra, riigi ja oma-

valitsuste ametnikud saavad aastas vähem elukalliduslisa kui varemalt: abielus 702 krooni asemel 486 ja vallalised 486 asemel 324 krooni. Peale selle väheneb konjunktuuri lisatasu 20% võrra.

Daanis maksvate seaduste järele määratakse elukallidusindeks kaks korda aastas. Uue jõusseastunud indeksi järele on palgad seega pool aastat maksvad — kuni sügiseni. Seepärast on ka võimalik üksikute ettevõtete kulude, s. t. palgade vähenemist ette välja arvata. Riik hoiab kokku umbes 22 miljoni, Kopenhageni linnavalitsus, näit., 6 miljoni ja tööstus umbes 75 milj. krooni. Kuid see pole veel kõik. Palgad — töötasu — surevad varem või hiljem alla kõikide omamaa ainete hinnad, nii et kokkuhoidmine suurem kui eelnimetatud summa.

Seni räägiti raskuste surve, et nii riigi kui ka omavalitsuse makse on tarvis tõsta, et puudujääke katta. Kohe peale uue indeksi avaldamist seletas peaminister Stauning „Berlingske Tidende“ kaastöölisele, et maksude suurendamine nüüd loomulikult ära jääb, kuna see enam tarviline pole. Kuid niisugune järsk muudatus toob palju soovimata nähtusi esile: ametnikkude ja tööliste sissetulek on järsku vähenenud, ilma et selle vastu ettevalmistatud oleks oldud. Et niisugustest järskudest kõikumistest üle saada, on otsustatud 1. aprillist 1927, mil praegu maksvad tööstuslepingud ja muud vatastikused kohustused lõpevad, veerandaastati indeksi väljaarvamisi ja sellega ühenduses palgamuudatusi ette võtta.

Huvitav on panna tähele paaripeevalist krooni kursi muutumist indeksi tagajärjel: ilma ühegi spekulatsioonita tõusis ta seevõrra, et ta peaaegu kullapariteedil seisab, mis Daani rahaseaduse järele rahareformi lähema tuleviku lõpusiht oli. Naelsterling ja dollar, mis näit. 6. skp. 19:72 ja 4:06 noteeriti, langesid kuni 18:80 ja 3:86, nii et krooni kullaväärtus 96,666 ööri, mis rahaseaduse järele peaaegu pariteet. Võimalik on, et seesugusele tõusule järgneb langus, kuid et enam-vähem kulla pariteedile jääda, selleks kutatakse teisipäeval, 16. skp., riigipäeva valuutanõukogu kokku, kes Nationalbankenile luba võib anda Ameerikast saadud valuutakrediite kursi kindlustamiseks tarvitada. Praeguseini võis Nationalbanken selleks ainult oma summasid kasutada.

Üldiselt võetult on ilmsiks tulnud muutused Daani majanduselus selle kindnituseks, et majanduslikkudest raskustest suurel määral üle saadud ja et rahva ostujõud tunduvalt kõvenenud ja stabiiliseerunud. Ühes sellega peaks arvama, et muutus ka Daani tööstusele kasulik, sest töötasu,

mille kõrguse üle Daani töösturid kaebasid, on 12% võrra alanenud, seega peaks tööstus väljamaa omaga nüüd konkureerida võima. Nüüd selatavad aga töösturid, et töötasu ainult üks kolmandik kõikidest kuludest on. Seepärast ei tähenda palgade alandamine tööstusele mitte palju, seni kui makse alandatud pole. On selge, et tööstus praegusest olukorrast tahab kasu saada, katsudes ühenduses kõige muuga ka tööstusmakse alla suruda, mille vastu valitsuse hääle kandja juba eitavale seisukohale on asunud. Igatahes on see küsimus, mis tulevikus veel palju kõnainet annab.

Kokkuvõttes võiks väliskaubanduse seisukohalt öelda, et krooni kursi tõus Daani karjasaaduste väljaveole, mis välisvaluutas tasutakse, kahjulik on, kuid see reguleerub kasuga, mida töötasu alanemine sisemaal annab. Daani ostujõud on kõvenenud ning need ained, missuguste sisseveoks Daanil loomulikud eeldused olemas, võivad Daanis kergemini turgu leida kui varem.

Saksamaa:

„Temps'is“ kirjutab Vladimir d'Ormesson Saksa majanduskriisist: Inflatsiooni ajajärk möödus Saksamaal majandusliku laiutamise tähe all. Tekkis kunstlikult liig palju uusi ettevõtteid, tehaseid jne., sest langevat marka püüti võimalikult rutem mõnda reaalkaasutusse investeerida. Et selle tagajärjel normaalproduktiooni võimaluste piiridest üle mindi, tekkis paratamatu kriis, mis nüüd täieliselt lahti on puhkenud. Seega on praegune kriis niisugune nähtus, kus anormaalne majand. seisukord normaalseks muutumata ja mitte vastuoksa. Sellel arvamisel on ka riigipanga president Schacht. Saksa raha on täitsa stabiilne. Ringvoolus olev paberiraha, mida peale 5000 milj. mk., on kaetud likviidväärtustega 64,4% võrra. Väliskaubandus oli 1925. a. passiivne seepärast, et suure summa sisseveost moodustavad kullatagavarad, mis riigipanga reservide täiendamiseks sisse veeti, ning tööstussiseseadad ja tööst. tarvilised materjalid. Saksa väljavedu oli novembris juba 80 milj. mk. suurem kui keskmine kuu väljavedu 1913. a. Sõe, malmi ja terase produktioon oli 1925. a. suurem kui 1913., vaatamata, et Saksa territoorium on vähenenud. Kaubavedu raudteel on tõusnud 33 milj. tonni pealt (1913.) 38 milj. tonni peale.

Pankrotti jäänud ettevõtetest on 1/3 need, mis peale 1919. a. asutatud. Nii hävinevad vesivõsud, kuid suur Saksa majanduspuu kasvab normaalselt.

Teateid kodu- ja välismailt.

Kahekordsed sadamamaksud meie sisevete sadamates.

Teatavasti võtavad linnad neile kuuluvates sisevete sadamates laevadelt suuremaid makse kui on ette nähtud sadamamaksude seaduses (R. T. nr. 83/84, 1924. a.), nõudes laevadelt peale tariifidega määratud maksude, millest erasadamates riik peab ülaltähendatud seaduse § 12. alusel teatud osa sadama omanikule ära andma, sadama kasutamise eest veel erimakse.

Uue sadamamaksude seadusega on meie sisevete laevastik pandud isegi juba väga raskesse olukorda, kuna sisevete sadamates makse nõutakse ühisel alusel merisadamatega. Varemalt maksid sisevete sadamate kohta märksa kergemad tingimused kui merisadamates. Nüüd on aga sisevete laevastiku seisukord, rääkimata üleulatuse kriisist, nende kahekordsete sadamamaksude tõttu erilisel raskeks muutunud.

Selle küsimuse kohta on nüüd Kaubandus-tööstuskoja Laevasõidu sektiooni algatusel teedeministrile saadetud märgukiri, milles juhitakse tähelepanu ülaltoodud nähtusele ja palutakse sisevete sadamamaksud võtta revideerimisele ja neid vähemalt 25 prots. võrra vähendada. Samuti palutakse ka võtta ette merisadamate liigitamist maksumäärade suhtes, vastavalt sadamate tähtsusele ja sisseseadetele.

Lina väljavedu Eestist.

Läinud aastal oli kauplemine Eesti linaga vähem elav kui aastal 1924, põhjuseks oli siin üldine leige meeleolu linaturul. Eestist veeti lina välja: 1925. a. — 7.574 tonni, 1924. a. — 10.433 tonni, 1923. a. 9.327 tonni, 1922. a. — 9.659 tonni.

Eesti number.

„Latvis“ nr. 1313, 17. veebr.: Eesti numbri on välja annud „Latvijas Tīrgotājs“ laia ja huvitava sisuga ning paljude piltidega. Muu seas on ka toodud artikkel Läti-Eesti tolliuniooni kohta uuemate statistiliste andmetega. Trükitud on ka Läti töösturite ja käsitöölise seltsi aasta-aruanne.

Inglis rahamehed ja rajariigid.

Diplomaatilistest ringkondadest teatatakse, et Inglise rahamehed tulevat viimasel ajal ikka rohkem sellele otsusele, et rajariikides olevat tööstuse uuendamise hädatarviline. Pealesõja-aegne vaikus Balti mere rannikuil mõjuvat halvasti Inglise majandus-huvide peale. Üks soliidne rahameeste grupp kavatses rajariikidega läbi-

rääkimisi alata lepingu sõlmimise kohta kohaliku tööstuse finantseerimiseks. Mõnedes riikides on juba nimet. grupp panku asutanud.

Soome vineeritehaste ühing.

Soomes on asutatud vineeritehaste ühing, mille liikmeteks on kõik suuremad Soome vineeritehased. Ühingu asutamist peeti väga tarviliseks, sest vineeritööstus on Soomes viimastel aastatel üheks tähtsamaks tööstusharuks arenenud ja vineeri väljavedu riigi majanduslikus elus tähtsamaks teguriks muutunud ja ta nõuab korraldust ja kindlat kaitset võistluse eest maailma vineeriturul. Uus ühing võtab oma hoole alla kogu vineerimüügi niihästi Soomes kui väljamaal. Soome on, nagu teada, Ühisriikide järele maailma suurim vineeri valmistaja ning maailma esimene vineeri eksportöör. Vineeri väljavedu Soomest tõusis läinud aastal 127.655.599 Smk. peale, kaalu järele umbes 44 miljoni klgr.

(„Kauppalehti“.)

Rekordarvud või ja juustu 1925. a. väljaveo alal Soomes.

Soome põllumajanduslikud saadused leidsid väljamaal läinud aastal head turgu. Eriti tuleb seda tähendada juustu ja või kohta. Või eksport tõusis 1925. aastal 13.191 tonni peale (1924. aastal 8.248 tonni). Inglismaa esines siin peaostjana, umbes 8.631 tonni, siis järgnesid Saksamaa, 3.998 tonni, Daani 393 tonni ning Rootsi 167 tonni. Juustu vedas Soome läinud aastal välja 3.820 tonni (1924. aastal 2.546 t.). Peaostjaks oli Saksamaa, nimelt 3.225 tonni, kuna Daani ja Rootsi võtsid: esimene 184, teine 157 tonni. Munade eksport ulatas 77.501 kg. peale (1924. aastal 39.148 kg.). Suurem osa munadest läks Inglismaale, 32.040 kg., siis Rootsi, 31.007 kg. ning lõpuks Saksamaale 14.451 kg.

(„Finnish Trade“.)

Rootslased ehitavad paberivabriku Kaliforniasse.

Rootslaste algatusel ning Rootsi-Ameerika kapitali toetusel ehitatakse ligemal ajal paberitehas Pomona linna, Kalifornias. Tehas hakkab valmistama siidpaberit puuvilja sissepakkimiseks. Niihästi masinad kui paberimass ostetakse Rootsist. Pakkimiseks tarvismineva siidpaberi sissevedu Ühisriikidesse tuleb praegu kaunis kallis, ning selle tõttu soovivad Kalifornia puuviljakasvatajad endale saada paberivabrikut.

Daani huvi Eesti kosmeetikaainete vastu.

Viimasel ajal on Daanis märgata huvi Eesti kosmeetika-ainete vastu. On nõutud proove ja küsitud hindade üle järele.

Millal annab Läti kuldraha välja?

„Rigas Sinas“ kirjutab: „Nii Lätis kui ka meie naaberriikides on karduvalt räägitud läbi küsimus kuldraha stampimise kohta. Leedus on see küsimus juba positiivselt otsustatud ning vastav tellimine Inglise kuninglikule rahavalamiskojale ära antud. Siiski valitseb ka seal arvamiste lahkumine selle kohta, millal kuldraha liikumisele lasta.

Rahaministeerium seletab meile, et Läti laseb kuld-latte stampida alles peale selle, kui meie vanemad naabrid — Rootsi, Daani ja Saksa kuldraha välja annud on.“

[Puude väljavedu Lätis.

Läti puude eksportööridel on läinud korda sõlmida Inglise ja Hollandi firmadega suuremaid puude toiminguid: mitmed lepingud ulatuvad üle 1 milj. lati. Niipea kui jääolud Balti meres paranevad, hakkab ka puude eksport suuremal määral peale, mille tagajärjel ka välisvaluuta juurevoolu on oodata.

Seisukord Läti kaubanduses.

Praegu on märgata suuremat elavust lõhnaõlide, iluasjade ja manufaktuuri kaubanduses, kuid rahapuuduse tõttu on läbimine väike. Üldiselt on kauplused õige sageli tühjad, ja raske on isegi teenijatele palga tasumine. Vaikse aja tõttu on vähe lootust, et vähemad kaubandusettevõtted suudavad püsida.

Paljud manufaktuurkauplused ja kudumisärid töötavad SSSR tarvidusteks ja paljud SSSR kodanikud tellivad Riias tuttavate kaudu kõiksugu manufaktuurkaupu ja iluasju, mis Nõukogude Venes maksavad 3—4 korda enam kui Riias.

Sarnane kaubitsemine on Riiale siiski tähtsusetu.

Leedu nahaeksport.

Leedu eksportkaubanduses mängivad tähtsat osa toores- ning valmisnahad. Läinud aastal töötas Leedus 191 nahavabrikut, neist kaks suurtehasi. Nahatööstus oli Leedus juba enne ilma sõda võrdlemisi hästi arenenud. Valmis- ja tooresnahku veeti Venemaale, Saksamaale, Poolasse, Läti, ning koguni Prantsusmaale. Praegu on Leedu nahatööstuse keskkohaks Schavli linn — seal töötavad kolm vabrikut. Nahaeksport ei ole

Puuvilla-, floor- ja.

SIIDI-
SUKKI,

moodsat ja elegant

SIIDIST
„LUXUS“

PESU,

daamidele

„LUXUS“

SIIDIRIIE KLEITIDEKS JA PESUKS,

vastupidavat puuvillast

TRIKOOPESU, SPORDI-
JA SUPELKOSTÜÜME

valmistab ja müüb kaupmeestele

TRIKOO- JA
SUKAVABRIK

OSKAR KILGAS

TALLINN, Püri tän. nr. 3. tel. 2-23

küll veel suutnud tõusta ennesõjaaegsele kõrgusele, kuid aastast aastasse on ta ikkagi tublisti kasvanud: nii näit. tõusis 1924. aasta eksport eelmise aastaga võrreldes 50 prots. võrra. Leedu nahatööstus on pidanud suurte raskustega võitlema. Esiteks ei ole jalanõudetööstus suutnud areneda, sest väljamaa poolt oli võistlus liig suur. Aastal 1924 oli kogu maal äratarvitatud nahakaupadest 50 prots. väljamaalt sisse toodud. Teiseks on eksportvõimalused praegu palju halvemad kui enne sõda. Venemaa ja Poola turud on Leedu nahakaubale peaaegu täiesti suletud. Leedul on küll korda läinud turgu leida Ameerikas, Inglismaal, Hollandis jne., kuid need turud ei suuda siiski täiel määral täita Venemaa turu aset.

Aastal 1924 eksporteeris Leedu 2.745,6 tonni nahka. 1925. aasta nahaeksport ei ole veel täiesti selgunud, kuid on siiski teada, et tähendatud aasta esimese 9 kuu jooksul tõusis ta 2.428,2 tonni peale. Siiä juure tuleb veel arvata 187,5 tonni tallanahka, mis suuremalt osalt Venemaale läks.

Saksa paberitööstuse alalt.

Saksamaa rotatsioonipaberi tööstuse kohta käivad teated räägivad vaiksemast äritegevusest; sisemaalt tulevad tellimised vähenevad, sedamööda väheneb ka töö kogu trükitööstuses. Väljamaa turul on võistlus endiselt suur, hinnad seevõrra madalad, et isegi omahinna kättesaamine raske on. Nõukogude Venemaaga on läbirääkimised suurema tellimise kohta juba pikemat aega käimas. SSSR'i esitajate poolt seni pakutud hinnad ei ole vastuvõetavad, sest nad on vabrikuhinnast hulga madalamad; võimatuna näib, et Soome või Rootsi suudavad või tahavad nõutud paberihulka müüa venelaste poolt määratud hinnaga; sel põhjusel võib arvata, et Saksa trükipaberivabrikute ühingul siiski korda läheb Vene tellimisi enda kätte saada. Pariisist saab hiljuti teade, asjaosaliste ringkondades olevat kaalumisele võetud uue suurema paberi tellimise andmine Saksamaale, kuid ametlikud läbirääkimised pole seni veel alanud; üldiselt on aga teada, et 1925. aasta sügisel Saksa trükipaberi vabrikute ühingu poolt Prantsuse sündikaadile reparatsiooni tasuna saadetud 5.000 vagunit trükipaberit olid nii hästi valmistatud ja nii täpselt kätte toimetatud, et prantslased juba tol korral uute tellimiste peale hakkasid mõtlema. Praegu püüavad Kanada trükipaberi vabrikud Prantsusmaa ja Belgiaga äri teha. Lõuna-Ameerika poolt on nõudmine endiselt kaunis suur, kuid ta ei ole enam nii äge: tarvitatavad nõuavad rotatsioonipaberi hindade alandamist, kuid niihästi Kanada

kui Skandinaavia vabrikud ei olnud sellega nõus, ning selle tagajärjel said Saksamaa paberitööstused jälle suuremaid tellimisi.

(Berl. Börsen-Zeitung.)

SSSR riidekaubad Kauge-Ida turu jaoks liig kallid.

SSSR tekstiilsündikaat on Harbinis asutanud müügikoha ja sinna saatnud mitmesuguseid linaseid ja kanepist kaupu.

Nagu nüüd selgunud, ei lähe see kaup seal turul, sest et ta liig kallis olevat.

See autoriteetlikust allikast saadud teade käib otse vastu sellele, mida SSSR ajalehed viimasel ajal kirjutavad.

Belgia sütesündikaat.

Belgia sütesündikaadi jaluleseadmist on lähemal ajal oodata. Selle tagajärjel hakkab Belgias süte, eriti koksi, hindade alal jälle ühtlus valitsema.

Seni oli Belgia söetöösturitel hindade suhtes ainult kokkulepe olemas, millest aga tihti peale kinni ei peetud.

Ford — tekstiiltöösturina.

Nagu New-Yorgist teatatakse, kavatses Ford lähemal ajal oma autotehaste juure Detroit's suurt tekstiilvabrikut ehitada, kus hakatakse valmistama autode jaoks polstriidit ning kulevit. Tooresmaterjali saamiseks on Ford Venemaale saatnud proovitellimise 40 tonni linakiude peale.

Türgi kavatses tubaka headust tõsta.

Türgi valitsusel on praegu kaalumisel tubaka headuse tõstmise küsimus. Selleks kavatsetakse vähendada tubakaistanduste üldpinda ning täendada tubaka kasvatamisviise. Türgi tubaka peastja — Ameerika — nõuab peajasjalikult paremaid sorte.

Õhusõiduliin Austraalia — Jaava.

Õhtu-Austraalia õhusõiduteede juhatus pööras palvega Hollandi asumaade valitsuse poole vastava loa saamiseks, et õhusõiduliini Jaavast — Austraaliasse sisse seada posti- ning reisijateveoks üks kord nädalas. Tähendatud liin läheks Sourabaya'st üle Bima kuni Port-Darwin'ini ja sealt Sydney'sse ning Melbourne'i.

Loa saamisel avaneks võimalus ühendada viimast lüli suure õhusõidutee ahelasse Inglismaa ja Austraalia vahel.

Tolliteated.

Uued tollitariifid Leedus.

Kaitsetolli tariifid pandi Leedus mõnesuguste kaupade kohta maksma 3-st jaanuarist 1926. a. Selle kohta mõned võrdlused:

Tubak				muutmata.
Kompvekid		kg. pealt oli Lit.	4.00	nüüd Lit. 6.00
Schokolaad, marsipan		" " " "	8.00	" " 10.—
Kakao		" " " "	2.00	" " 3.—
Piiritus, rumm, konjak, vaatides brutto kg.		" " " "	3.00	" " 18.—
" " " " nõudes kuni 1 liitrini brutto kg.		" " " "	6.00	" " 24.—
Põlet. viin "kuni 50 prots. vaatides, br. kg.		" " " "	1.50	" " 9.—
" " " " nõudes kuni 1 liitr. br. kg.		" " " "	3.00	" " 12.—
Värske "kala," pro "kg.		" " " "	1.50	" " 3.—
Väetisained olid ja on tollivabad.				
Kütinlad, pro kg.		" "	0.50	" " 1.—
Loomanahad toored, kuivat. või soolatud olid ja on tollivabad.				
Jalanõud, mille 1 paari raskus 1 kg. või enam pro kg.		enne "	2.—	" " 3.—
Needs. raskus alla 1 kg. pro kg.		" "	10.—	" " 13.—
Jalanõud siidist, poolsiidist, lakk-, seemisnah., pro kg.		" "	20.—	" " 35.—
" "schevronahast pro kg.		" "	20.—	" " 20.—
Kindad, taskud nah. (mitmes.) kg.		" "	30.—	" " 30.—
Reisikohvrid nahast kg.		" "	5.50	" " 10.—
Tsement — nüüd tollivaba.				

Ülemisi arve vaadeldes näeme suuri tollikõrgendusi mitmetele kaupadele, mida Eesti Leedusse võiks eksporteerida. Võtame näiteks värske kala. Uus kõrgendatud toll teeb umbes 40 marka naela pealt välja. Kala hind väikemüügis oli Tallinnas jaanuaris keskmiselt: kilud 15—20 mrk., ahvenad 20—25 mrk., haugid 22—28 mrk., siiad 45—60 mrk.; kui sinna juure lisada Leedu kaitsetolli 41 marka naela peale (endisega võrreldes 100 prots.), siis on otsekohe selge, et nende kalade Leedusse veost vaevalt juttu võib olla. Värske lõhe suurmüügi hind on praegu 200—225 marka, toll teeks siin hinna umbes 20 prots. kallimaks, nii et ka siin eksport küsitavaks saab.

Jalanõude pealt on tolli kõrgendatud 41 kuni 522 marka naelalt, mis küll peaaegu ainult kallihinnalisi jalanõusid sinna eksporteerida võimaldab. Tsement, Eesti tähtsam eksportkaup, on siiski sisseveotulist vabaks jäetud.

Ühisriikidesse sissetoodavate linaste käsirätikute pealt võetav toll pole enam 40 prots., nagu seni, vaid 55 prots.

Nisutollide küsimus riigikogu rahaasjanduse komisjonis.

9. märtsil s. a. oli riigikogu rahaasjanduse komisjonis arutusel nisutollide alandamise küsi-

mus. Omal ajal katkestas rahaasjanduse komisjon selle küsimuse arutamise, et vab. val. võimalust anda oma seisukohta nisujahu ja nisuterade tolli alandamise asjas rahaasjanduse komisjonis avaldada. Nüüd oli vab. val. seisukohale asunud, et soovitav ei ole praegu tähendatud tolle alandada, võttes arvesse lähemal ajal oodata olevat Eesti-Läti tollikomisjoni uuesti kokku astumist.

Rahaasjanduse komisjon leidis vab. val. seisukoha põhjendatud olevat ja lükkas nisutollide alandamise ettepaneku suure hääleteenamusega tagasi.

Nõukogude Vene tõstab tolle.

Kuna väljamaa kaup, mis tuleb N. Venesse postpakkidena ja reisijate pagasina, väga rohket tarvitamist leiab, siis on N. Vene võimud otsustanud tolli väljamaa kaupade pealt tõsta 2—10-kordseks, võrreldes praegu maksvate tollimääradega.

Nõukogude Vene tolliüleva aruande järgi olevat postpakkide sissevool väljamaalt väga suurel määral kasvanud.

Turu ülevaated.

Karjasaaduste hinnad Londonis.

Või:

Daani	198—200 sh. per cw.
Uus-Meremaa	174—176
Siberi	156—160

Märtsikuu algul oli tendents võiturul kindlam; nõudmine ei ole palju tõusnud. Võrreldes läinud aastaga on asumaade võid turul hulga vähem. Väga võimalik, et hinnad märtsikuu lõpenevad. Daani või on asumaade omast märksa

kallim. Kopenhageni ametlik noteerimine näitas 356 krooni — eelmisel nädalal 348 krooni. Mandriirigid ostavad tublisti Daani võid, kuid ka Inglismaal leiab ta head turgu. Balti riikide või puudub turul täiesti. Saksamaa ostab seda võid, niipalju kui teda on, ning esineb ka Siberi või alal suurema ostjana. Siberi võid on Londoni turul vähesel määral.

Bacon:

Daani	114—123 sh. per cwt.
Rootsi	106—118 „ „ „
Eesti	98—110 „ „ „

Nõudmine baconi järele ei ole tõusnud. Jaanuari—veebruari jooksul ei ole üldse baconi alal suuremat äri tehtud, selle tõttu loodetakse nüüd märtsikuus paremat hinda. Hinnad on palju kõrgemad kui läinud aastal sel ajal; põhjus — vähene juurevedu. Arvatakse, et väikekaupmehed peaksid enam tähelepanu pöörama odavamate sortide peale, ning selle tagajärjel omandaks siis baconi turg ka elavama ilme. Kallimate sortide kõrgete hindade tõttu on täiesti arusaadav, et nõudmine selle peale nii väike.

Munad:

Daani	16/6—20 per 120 tk.
-------	---------------------

Kõrgemate sortide pealt läksid hinnad märksa alla; pakkumine oli palju suurem kui nõudmine. Alamaid sorte oli turul endiselt vähe ja selle tõttu olid ka nende hinnad muutmata. Sisemaalt tuleb mune rohkesti turule, niisama clav on ka juurevedu Hollandist ja Belgiast. Daani munade hinnad on veidi alanenud. Eesti munad puuduvad.

Berliini toiduainete turg.

Võihinnad olid suurmüüja ja valmistaja vahel, vedu ja pakkimine ostja kanda:

1. sort	1,85
2. sort	1,75

(20. veebruaril noteeriti 1,80 ja 1,70).

Meeleolu võiturul endiselt kindel. Kopenhageni tendentsist on raske aru saada: krooni kõrge kursi peale vaatamata tõsteti seal noteerimisel võihinda 6 kr. võrra 100 kg. pealt. Kuid otsekohe peale noteerimist muutusid hinnad madalamaks ja kindlaks. Kopenhageni noteerimised mõjusid otsekohe Hamburi peale, ja seal tõusid hinnad 5 marga võrra tsentnerilt. Sisemaalt tuleb võid keskmiselt turule, kuid toodud hulk vastab nõudmisele, mida just elavaks nimetada ei või.

Kanamunad, väljamaa värsked, suurmüügis 60 muna eest (välja arvatud Daani):

suured	6,80—7,50
keskmised	6,50—7,00
väikesed	5,00—5,30

(20. veebruaril 5,00—9,00).

Munade juurevedu rahuldav, äri vaikne, hinnad lödvenevad.

Lõhe, värske, külmetatud, jääga pakitud, väike 50 kg. — 110—145, suitsetatud, Ameerika prima — 2,00—2,80 1/2 kg. eest.

Linaturg.

Märtsi algul sõlmisid ketrustöösturid suuremaid tehinguid tooresmaterjali alal — tähendatud ajal müüdi lina mõni tuhat tonni. Schva-

Kirjavahetus Kaubandus- tööstuskajaga on tempelmaksust vaba.

Väga mitmed kaupmehed ja töösturid, kes Kaubandus-tööstuskajale märgukirju või palveid saadavad, varustavad neid tempelmarkidega. Koda on avalikõiguslik eraasutus, seepärast ei käi kirjavahetus temaga tempelmaksu alla, millest siin teada anname.

nenburg R läks hinnaga 79 naelsterl., 79½ naelsterl. ning 80 naelsterl., Livonia R 74 naelsterl. kuni 75½ naelsterl. ja Hoffs — 75 naelsterl. Vahepeal kujunesid Läti ametlikud hinnad järgmiselt: 84 naelsterl. — Schvanenburg R, ning 79 naelsterl. — Livonia R. Sarnase hindade kujunemise põhjus pole hästi selge. Võru-Petseri R müüdi hinnaga 79 naelsterl., Pärnu R — 74 naelsterl., kuid oli ka müüjaid, kes pakkusid Pärnu R lina 72 naelsterl. eest. Pärnu I Codilla hind oli 55 naelsterl. SSSR'i linade alal valitseb endiselt täieline vaikus — hind BKKO eest 79 naelsterl.

Prantsusmaalt tuleb ostjaid, kes takkudest väga huvitatud, kuid nende madala valuuta tõttu on neil võimalik ainult vähesel määral endid selle ainega varustada.

Mis puutub linaseemnetesse, siis ostetakse neid väga vähe. Arvatakse, et tänava vähem lina külitakse kui läinud aastal. Külvi-

	L O N D O N												
	24. II	26. II	27. II	1. III	2. III	3. III	4. III	5. III	6. III	8. III	9. III	10. III	11. III
Frank . . .	133.55	131.90	132.15	131.40	131.65	130.35	130.80	130.32	134 1/2	135	134	133.55	133.90
Dollar . . .	4.86	4.8606	4.8606	4.86	4.8571	4.8587	4.8587	4.8587	4 85 3/4	4 85 7/8	4.8612	4.8618	4.8612
Rootsi kroon	18.13	18.12 1/2	18.11 1/2	18.11 1/2	18.11	18.12	18.12	18.13	18.11	18.12	18.12	18.12 3/4	18.12 3/4
Daani kroon	18.73	18.70 1/2	18.69 1/2	18.70	18.71	18.74 1/2	18.73	18.75	18.75	18.72	18.71 1/2	18.72	18.68 1/2
Norra kroon	22.62	22.34	22.42	22.45	22.59 1/2	22.77 1/2	22.97	22.85 1/2	22.76	22.70	22.58 1/2	22.44 1/2	22.25
Saksa mark	20.41 1/2	20.41 1/2	20.41 1/2	20.41 3/4	20.40 3/4	20.41	20.40 1/2	20.40 1/2	20.40	20.40	20.41	20.41 1/2	20.41 1/2
Soome mark	193	193	193	193	192.75	192.50	192.53	192.87	192 3/4	193	192.87	192.87	192.87
Holl. gulden	12.13 3/4	12.1387	12.1394	12.14	12.1368	12.1325	12.1262	12.1293	12.11 15/16	12.11 1/4	12.1237	12.1287	12.1312
Liir . . .	120.95	120.98	120.97 1/2	120.96	121	121	121.15	120.99	120.05	121.10	121	121	121.05
Helveetsia fr.	25.26	25.26	25.26 1/2	25.24	25.22	25.24	25.24	25.24	25.23 3/4	25.24	25.25	25.25	25.25
Tsh.-Sl. kr..	164.18	164.06	164 1/16	164.06	164	164	164	164	163 15/16	164	164	164	164.06
Belgia frank	107.—	106.98	106.97 1/2	106.95	106.97 1/2	106.97	106.50	106.97 1/2	106.95	107	107	106.97 1/2	106.97 1/2
Poola slot	38.—	38.—	38.—	38.—	38.—	37.—	37.50	36.50	36.50	37	37.50	37.50	36.50
Latt . . .	25.20	25.20	25.17 1/2	25.17 1/2	25.20	25.20	25.21	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20
Litt . . .	49.50	49.50	49.50	49.50	49.75	49.75	49.75	49.50	49.50	49.50	49.50	49.50	49.50
Tshervonets.	952	952	952	951 1/2	952	952	952	952	952	952	952	952	952
Kuld p/unts	84/11 1/2	84/11 1/2	84/11 1/2	84/11 1/2	84/11	84/10 1/2	84/11	84/11	84/11	84/11	84/10 1/2	84/10 1/2	2/6 3/8
Hõbe p/unts	2/6 3/4	2/6 9/16	2/6 9/16	2/6 9/16	2/6 9/16	2/6 3/8	2/6 1/4	2/6 3/8	2/6 5/16	2/6 5/8	2/6 9/16	84/11	2/6 7/16
Plaat. p/unts	—	—	—	—	—	—	—	—	430/440	—	—	—	—

Uusi seadusi ja määrusi.

Tariifinõukogu otsus 5. veebr. 1926. a. kaubaveotariifi nr. 24 muutmise kohta. Vabariigi valitsuse poolt 15. mail 1925. a. kinnitatud veotariif nr. 24 („R. T.“ nr. 109/110 — 1925. a.) § 38 p. 28 täiendatakse järgmise uue lõikega: „Kaubasaatja kirjalikul nõusolekul võib lunamaksu välja maksa ka mõne teise jaama kaudu, kui lunamaksu tunnistuse viimane on ära tähendatud“. Otsus hakkas maksma 1. märtsist 1926. a.

Määrus väljamaalt sisseveetavate kaupade tollimärkidega varustamise kohta tolliasutustes („R. T.“ nr. 15 — 1926. a.). Tolliseadustiku § 262 põhjal pannakse määrusega maksma erinimekirjas äratähendatud väljamaalt sisseveetavate kaupade tollimärkidega varustamine: plombeerimine, panderollimine ja pitseerimine.

Määrus kuldfrangi kursi kohta tolli- ja sadamamaksude võtmisel. Määrusega 29. dets. 1924. a. („R. T.“ nr. 150 — 1924. a.) maksma pandud kuldfrangi kurss (1 k.-fr. = 75 Emk.) jäetakse maksvaks ka 1926. a. märtsikuuks.

Tariifinõukogu otsus 19. veebr. 1926. a. raudtee-veotariifi nr. 24 täiendamise kohta. Vab. val. poolt 15. mail 1925. a. kinnitatud veotariif nr. 24 („R. T.“ nr. 103/104 — 1925. a.) § 28 p. 2 täiendatakse märkusega: „Kui kauba saatjaks või saajaks on äri, firma, aktsiaselts, kaubamaja, ühisus, riigi- või omavalitsuse asutus jne., siis peab kaubasaatekirjas ära tähendatama nende täpne nimetus ja aadress. Sõnu kaubamaja ja aktsia-

seltsi võib tarvitada ka lühendatud kujul.“ Otsus hakkas maksma 1. märtsist s. a.

Tähtsamaid oksjone ja hankeid.

Riigi raudteevalitsuse varustusosakond ostab kinnisel võistluspakkumisel umbes

- 160 tonni pukside määrdeõli,
- 6 „ masinaõli,
- 20 „ silindriõli kuumendamata auru jaoks,
- 10 „ silindriõli kuumendatud auru jaoks.

Pakkumised E. markades, pitseeritud ümbrikkudes, 20 mk. tempelmargiga, pealkirjaga „Õli“, ära anda varustusosakonda, Tehnika t. nr. 16-a, tuba 18, 19. märtsil 1926. a. kell 12 päeval.

Sealsamas, tuba 20, tehnilised tingimused ära kirjutamiseks kella 9—13.

Tallinna peatolliametis tulevad müügile 20. märtsil 1926. a. kell 10 hommikul I laos avalikl enampakkumisel suurem hulk mitmesuguseid kaupu, nagu manufaktuur-, pudu-, elektri- ja rauakaupa, mille tähtaeg tollikui ka eraladudes möödunud. Müümine algab kõigi tollimaksude kogusummast. Kogumine peatolliameti operatsioonisaalis.

Merejõudude staabi tehnikaosakond ostab 26. märtsil s. a. kell 10 homm. kinnisel kirjalikul võistluspakkumisel masinaõli 17.000 kgr., silindriõli 4.100 kgr., turbiiniõli 9000 kgr., katlatsinki 1500 kgr.

Ostu- ja pakkumistingimusi on saada osakonna kantseleis V. Patarei tän. nr. 10.

Riigi raudteevalitsuse varus-
tusosakond ostab kinnisel võistluspakkumisel inglüstina tükis — 6700 kgr. Kinnised pitsseeritud pakkumised, 20 mk. tempelmargiga,

pealkirjaga „Inglüstina“, ära anda Tallinna, Tehnika tän. nr. 16-a, tuba 18, 24. märtsiks s. a. kell 12 päeval.

Laevade liikumine

Tallinna sadamas 1.—10. märtsini.

Sisse tulnud:

Saksa aurik	„Hannah Blumenthal“, kapt. Körner,	segak. ja viljaga	Danzigist.
Saksa „	„Virgilia“, „	Stengel,	Londonist.
Vene jäälõhk	„Purga“, „	Breikopf,	merelt, kütteaineid võtma
Saksa aurik	„Orla“, „	Imelmann,	segakaubaga
Saksa „	„Stubbenhuk“, „	Brauer,	Hamburist.
Saksa „	„Hornsriff“, „	Bellmann,	Hamburist.
Vene jäälõhk.	„Svjatogor“, „	Sorokin,	Blythist.
Saksa aurik	„Botilla Russ“, „	Jacobson,	merelt kütteaineid ja moona võtma.
Vene „	„Trotzky“, „	Beljajev,	segakaubaga
Vene „	„Tomp“, „	Schade,	kütteainet võtma
		Sadamas oli 49 laeva.	Hamburist.
			Peterburist.
			Peterburist.

Jäälolud Läänemerel.

Veebruari lõpul ajasid tugevad N. tuuled jää Eesti randa, nii et laevad võisid liikuda ainult jäälõhkujate abiga. Sarnane seisukord kestis mõni aeg. Ajujää piirkond algas juba Hiiumaa juurest, kuna Osmussaare ning Pakri piirkonnas leidis veel kalda ääres lahtine veekaanal.

Märtsi algul puhusid tugevad lõunakaarte tuuled, mis jää Saare- ja Hiiumaa randadest ära ulgumerele ajasid. Ajujää piirkond, mis varemalt algas juba Hiiumaa juures, nihkus edasi N. poole ja ulatas Osmussaarest kuni Naissaa- reni. Kokskäri piirkonnas oli eriti tugev ajujää, kuna sealt edasi — Stenskärist Ekholmmini kokkullitsutud jääsupp.

Laevade liikumine ajujää piirkonnas oli võimalik ainult jäälõhkujate abil. Nüüd on ajujää piirkond veel kaugemale põhjapoole nihkunud ja algab Pakri juurest, kuna Osmussaares on kerge jääsupp. Järjest kestvad lõunakaarte tuuled, mis tihti kuni 9 pallini tõusevad, on Soome lahe suu jääga kinni surunud. Laevade liikumine sarnases kokkusurutud jääs on eriliselt raske ja nõuab jäälõhkujatelt erakorralisi pingutusi. Kui tuuled endises suunas puhuma jäävad, pole niipea jääolude kergenemist oodata.

Kuuldavasti juhivad mõned Tallinna sadamasse määratud laevad Paldiskisse, kuhu pääsmine praeguste jääolude juures raskusi ei sünnita.

Äriettevõtete koosolekuid.

20. märtsil.

H. Graaf & E. Jürgens, laki- ja keemivabrik o. ü., harilik peakoosolek osatühisuse ruumes Tallinnas.

A.-s. Hahr, Hensel ja Ko aktsionäride korraline peakoosolek, kell 11 e. l. a.-s. kontori ruumes, S. Karja t. 18.

24. märtsil.

Tartu Panga korraline peakoosolek kell 6 p. l., Tartu Panga ruumes, Tartus.

26. märtsil.

O. ü. „Systema“ peakoosolek kell 7 õht. osatühisuse ruumes, Suur Karja t. 11, Tallinnas.

27. märtsil.

Eesti Hüpoteeqipanga volinikkudekogu koosolek, kell 6 p. l., Tartus, panga ruumes, Suurturg nr. 12.

29. märtsil.

K o m m e r t s P a n g a aastapeakoosolek kell 2 p. l., Panga ruumes, Tallinnas.

30. märtsil.

O. ü. „Embag“ korraline peakoosolek kell 6 p. l. Tallinnas, Jaani t. nr. 9.

Tallinna Krediit Panga aktsionäride peakoosolek kell 6 p. l. panga ruumes, Suur Karja t. nr. 23.

Tubakatehas „Havanna“ o. ü. korraline aasta-peakoosolek kell 3 p. l. juhatuses ruumes, Tallinnas, Piritä tee nr. 6-b.

3. aprillil.

A.-s. „Narva Import“ aktsionäride korraline peakoosolek kell 1 päeval, Narvas, Peetriturg nr. 2, kontori ruumes.

Tallinna Börsi Komitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritava kaupade nimekiri ja hinnad (en gros).

Jahud: nisu, pehme, sort Ameerika ja Ingl.	pd.	830—900	Liba, sea, I sort	pd.	1800—1880
„ sõre, kõrgem sort	„	900	„ looma, I sort	„	880—1400
„ Ameerika ja Inglis rukkijahu	„	255—265	Õlikoogid, linaseemne	„	280—290
„ püül	„	440—470	„ päevalille	„	270
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 klg. eest ühes valge puuvilase kotiga:	„	—	Jahu, päevalille	„	280
jahu: nisu, pehme, sõre . . . 50 kg.	„	725—935	Tangud soja	„	330
Patent rukkipüül	„	—	Segajõutoit I s.	„	305
„Eesti parem“ saiajahu	pd.	—	„ II s.	„	265
„Kalev“	„	—	Nisukliid	„	190—200
„Kungla“	„	—	Puuvillane riie, Bjas	ars.	46—54
„Sampo“	„	—	„ Mitkal	„	33—40,50
Jahu: nisu, pehme — sõre	„	—	Lina, Liivi R	pd.	1600
A/S. Rotermanni tehaste jahud: nisu, pehme — sõre	„	730—930	„ Petseri	„	1850—1900
„ pehmed, teised sordid	„	—	„ Võru	„	1750
„ I sort	„	—	„ Tartu	„	1650—1700
Rukkijahud	„	—	Linaseemned, õli 87½% basis	„	375
„ püül	„	—	„ külvil 98% basis	„	630
Nisu, Eesti	„	—	Takud, Codilla, II	„	1000
Rukis, Eesti Poola	„	245—255	„ III	„	600
„ Poola ja Vene	„	—	Kivisüsi, auru Yorkshire 2k.pest.	„	75—56
„ Ameerika	„	—	„ Newcastle	„	53—54
Kaerad, toidu, Eesti	„	255—260	„ sepa	„	53
„ Vene	„	260	Koks, valu	„	65—70
Odrad, õlle	„	300—310	„ gaasi	„	85
„ harilik.	„	265—275	Põlevkivi, I sort	„	10
Herned, rohelised, Eesti	„	—	„ II	„	7,50
„ Hollandi	„	580	„ III	„	5
Riis, Burma II	„	680—700	„ Senolat	„	200—220
Kartulid, eksport sob Tallinn	pd.	75—77	„ Gudroom	„	250
„ piirituse	„	60—67	„ pigi	„	200
Kartulitärklis „Superieur“	„	650	Raud, sordi	„	240—250
Piim, pudelites	ltr.	18	„ viis	„	365—480
Või, meierei, eksport, I sort	pd.	4520—4600	„ plekk	„	370—510
Või, siseturu	„	—	Raudtalad	„	280—270
Margariin, väljamaa	„	2000—2320	„ plekk, tsingitud	„	670—710
Kaseiin Eesti	„	800—1000	Teras, Inglis	„	—
Juust, Schweitsi, Kodumaa	„	2600—2700	„ Saksa	„	—
Munad, eksport I s. (kast 1440 tk.)	„	—	„ nikkel	„	460—520
„ II s. („ 1440 tk.)	„	—	„ vedru	„	—
Kakao, Hollandi	„	2200—2400	„ valu	„	1200—1400
„ Inglise	„	2000—2200	„ tõõriistade	„	280—300
„ Ameerika	„	1800	„ talla	„	190—200
Kohv, Rio, Santos	„	5400—5600	Malm	„	9500—10.000
„ Kesk-Ameerika sordid	„	6200—7600	Inglitina	„	1350—1400
„ Mexiko	„	—	Seatina	„	3500—3700
Tee, lahtine Orange Pekoe, Tseilon	„	8400—8800	Vask, plekk, punane	„	3300—3500
„ „ Orange, Pekoe, Java	„	7400—8200	„ valge	„	1600—1750
„ „ Moning Hiina	„	4800—5600	Tsink-plekk	„	—
Suhkur, peenike valge, Danzigi Tschecoslovakkia	„	675—685	Masinaõli, Vene, Nobeli, No. 6	„	570—640
Suhkur, peenike, valge, Poola	„	665—670	„ Ameerika	„	700—760
Siirup, kartuli, B 420	„	650	„ mootor	„	950—1200
Glükoos	„	650	„ auto	„	1600—1625
Sool, lahtine, Vene	„	54	Linaseemneõli	„	1625
„ „ Saksa	„	58	Värnits	„	900—1050
Heeringad Yarmouth, Matties	tünn	4500—4700	Tsilindriõli, Vene	„	580—880
„ „ Matfulls	„	5500—5700	„ Ameerika haril. aur 280 ⁰	„	985—975
„ „ Shoti, Matties	„	5600—5800	Põlevkiviõli	„	180—210
„ „ Matfulls	„	6600—6800	Nafta, Vene	„	245—250
Heeringad Norra	„	2500	„ Ameerika	„	215—220
			Petrooleum, Vene, sisternid ja vaadid	„	290—240
			„ Am. sistern ja vaadid	„	290—240
			Bensiin, Vene	„	580—620
			„ Ameerika	„	580—620
			Pesusooda, väljamaa	„	200—210
			„ kodumaa	„	185—195
			Seebikivi 72—74%0, Inglise	„	560—565

Parkimise ekstrakt	pd.	—
Värvid, nigrosiin vees sulav, välj.	"	9200—10.000
" tsinkvalge, väljam.	"	1350—1750
" tinavalge, "	"	1500—1920
" ooker, "	"	350—450
Väetisained, salpeeter, Norra (k.6)	"	—
" " Tshilli	"	410
" superfosfaat 18—20% kott	"	675
" thomasjahu 17—18% "	"	650—675
" kaalisool 300%, k. 6 pd.	"	—
" " 40% "	"	970
" kainiit 120%, lahtine	pd.	49
Väävelhapuammoniak	"	2065
Lubjalämmastik	"	1850
Vosvoriit, Eesti 6% "	"	—
Eesti rikast vosvoriit 28—30 %/o	"	500
Paber, roiatiooni	"	440
Tsement, Portland, Port-Kunda	"	—
pütt 10 pd 10 nl.	pütt	875—925
Tsement, Aseri	"	875—925
Kriit, toores	pd.	—
" pestud	"	125
Asfalt	"	120
Kivitõrv, Rootsi	"	—
Puutõrv, kodumaa	"	—
Lubi	"	50
Gips, tükkiides	"	25
" jahvatatud, toores	"	35
" krohvimise	"	45—70
Telliskivid, I sort, tuhat	"	5500—6000
Tuletikud, orig. kast (5000 toos.)	"	4500—5400
Nahk, talla, Eesti, kodumaa tooresnahast valmist. pd. I s.	"	5400—5600
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, I sort	"	6000—6600
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, II sort	"	5400—5600
Tooresnahk, väikesed ja suured	"	—
Silikaat D/B/B	"	—
Puumaterjalid, saetud	"	—
Eesti Strd I, II ja III s. frko Tall	"	—
" IV s	"	—
" propsid; 7x7	"	—
" liiprid	"	—
Põletispuud, seg. 200% kaski, k.-s.	"	—

Prahid:

Lina		
Tallinn — Stettiin	tonn	sh. 20/—
" — Ghent	"	23/—
" — Dundee	"	35/—
" — Belfast	"	—
Takud +		
Puumaterjalid D/B/B	Standard	
Tallinn — London	"	sh. 48/—
" — E. C. C. P. (Inglise ida- ja läänerrand)	"	44/—55/—
" — Antwerpen	"	36/—
" — Southampton	"	50/—
" — Manchester	"	55/—
" — Amsterdam	"	—
" — Dundee	"	—
250% talve juuremaks.		
Segakaup		
Tallinn — Stettiin	tonn	sh. 12—25/—
" — London	"	—
" — Stokholm	"	Rk. —
Või		
Tallinn — Stettiin	tünn	—
Kartulid		
Tallinn — Stokholm	tonn	Rk. —

Tallinna börsi kursisedel.

		1. III	3. III	5. III	8. III	10 III	12. III
1 dollar	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	372	372	372	372	372	372
	M.	375	375	375	375	375	375
1 naelsterling	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	1809	1808	1808	1808	1809	1809
	M.	1824	1823	1823	1823	1824	1824
100 Saksa riigimark	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	8850	8850	8850	8850	8850	8850
	M.	8975	8975	8975	8975	8975	8975
100 Soome marka	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	937	937	937	937	937	937
	M.	947	947	947	947	947	947
100 Rootsi krooni	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	9975	9975	9975	9975	9975	9975
	M.	10.075	10.075	10.075	10.075	10.075	10.075
100 Daani krooni	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	9650	9650	9625	9600	9625	9700
	M.	9850	9850	9825	9800	9825	9900
100 Prantsuse franki	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	1370	1390	1375	1315	1330	1350
	M.	1420	1440	1425	1365	1380	1400
100 Hollandi guldenit	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	14.975	14.975	14.975	14.975	14.985	14.975
	M.	15.200	15.200	15.200	15.200	15.200	15.200
100 latti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	7150	7150	7150	7150	7150	7150
	M.	7250	7250	7250	7250	7250	7250
100 Tseho-Slovakkia krooni	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	1105	1105	1105	1105	1105	1105
	M.	1130	1130	1130	1130	1130	1130
100 Helveetsia franki	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	7175	7175	7175	7175	7175	7175
	M.	7275	7275	7275	7275	7275	7275
100 Norra krooni	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	8010	7950	7875	7900	7975	8050
	M.	8210	8150	8075	8100	8175	8250
100 Belgia franki	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	1695	1695	1695	1695	1695	1695
	M.	1735	1735	1735	1735	1735	1795
100 Itaalia liiri	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	1500	1500	1500	1500	1500	1500
	M.	1540	1540	1540	1540	1540	1540
1000 Ungari krooni	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	5,05	5,05	5,05	5,15	5,15	5,15
	M.	5,30	5,30	5,30	5,40	5,40	5,40
1 Austria schilling	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52,50	52,50	52,50	52,50	52,50	52,50
	M.	54,00	54,00	54,00	54,00	54,00	54,00
1 Tsheronets	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	1905	1905	1905	1905	1905	1905
	M.	1935	1935	1935	1935	1935	1935
1 Poola slott	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	44,50	44,00	44,50	46,00	45,00	46,00
	M.	49,50	49,00	49,50	51,00	50,00	51,00
1 Eesti kroon	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100	100	100	100	100	100
	M.	—	—	—	—	—	—

RIIGI SADAMATEHASED

TALLINN, Merepuiestee 13
Telegr. aadr.: „RIIDOK“
— Telefon 67 ja 11-76 —

UJUVAD DOKID kuni 5000 tonni kandejõuga.
TÕSTEKRAANAD kuni 110 tonni tõstejõuga..

Tehased töötavad laevaparandus- ja laevaehitustööde alal. — Igasugune aurukatelde ja masinate ehitus ja parandus. Tehaste ja vabrikute siseseadete ehitus, korstnad, retordid, transmissioonid, tubapressid, baggerid, transportöörid jne. Malm- ja pronksvalu kuni 1000 puudani. — Tehased valmistavad ka igasugu puutöid. — On olemas suuremad masinate ja materjalide tagavarad. — Töö valmistamise viis uemate tehniliste nõuete kohaselt. — Eeskujuline konstruktsiooni- ja eelarvebüroo.

Koha peal olemas järgmised töökojad:

valumaja,	vasesepa,	purje,
sepapada, auruhaamritega,	lukusepa,	maalri,
masinate- ja mootoritöötk.,	saeveski,	elektromehaanika,
treialitöökoda,	tisleri,	elektri ja atsetiileen schveissim.,
laevakatelsepa.	takleri,	4 ujuvat dokki.

Tehased võtavad enda peale igasugu eelarvete ja projektide tegemisi.

EESTI MAJANDUS,

majanduse ja statistika ajakiri, ilmub
käesoleval aastal ühe kord kuus kolme
trükipoogna suuruses.

Tellimishind: aastas mk. 500.—, välja-
maale mk. 1000.—; poolaastas mk. 260.—,
väljamaale mk. 500.—

**Toimetuse ja talituse: Pikk t. 40,
Tallinn, telefon 29-39.**